

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α' — ΑΡ. 3

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Γωνία Πειραιώς—Μενάνδρου

ΔΗΜ. Π. ΣΦΗΚΑΣ

4 Μαΐου 1919

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΩΡ. Γ. ΗΛΙΑΔΗ: Ἡ καθοδήγησις τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

A. GUILLAND: Αἱ θεωρίαι τοῦ Τράϊτσκε.

ΑΡ. ΚΑΜΠΑΝΗ: Σολωμός (Ἐναδ' οἶμαι εἰς τὸ παρελθόν).

ΔΙΟΝ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ: Αἱ ἐφετεῖναι ἐκθέσεις.

ΑΓΑΜ.ΚΟΤΡΟΖΟΥ: Τὰ οικονομικὰ τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας.

ΚΩΝΣΤ. ΣΦΥΡΗ: Πῶς εἶνε δυνατὴ ἡ Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: Γλῶσσα καὶ Πολιτικὴ.

Ἡ Κατάστασις. — Πῶς ὀργανοῦται ἡ ἀστικὴ τάξις. Αἱ νέαι ἐπιχειρήσεις. — Αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Ἐμπειρίκου. — Τὰ ρούβλια. — Ἡ στάσις τῆς Ἰταλίας. — Ἡ Παραδουνάβειος Ὁμοσπονδία. — Οἱ ὑπάλληλοι τῆς Σμύρνης. — Τὰ ἱμφορικὰ Ἐπιμελητήρια. — Χρηματοσηματικὴ ἐπισκόπησις.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Παρὰ τοὺς γερμανικοὺς θρήνους, φθάνομεν ὀσονούπω εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης. Καὶ ἡ νέα περίοδος, μολονότι ἐλάχιστα διαφέρει τῆς παλαιᾶς, ἀρχίζει ὑπὸ οἰωνοὺς ὀπωσθήποτε παρηγόρους διὰ τὴν τύχην τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ μέλλον. Δὲν εἶδομεν, βεβαίως, τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης νὰ γίνεται ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑθνῶν καὶ νὰ συντάσῃ τὸ Σύνταγμα τῆς Γῆς. Οὔτε εἶδομεν τὰς μυστικὰς συνθήκας καταργουμένας, οὔτε ἠκούσαμεν προκηρυσσόμενα ἀνεπιφυλάκτως τὰ Δικαιώματα τῶν Λαῶν. Εἶδομεν ὅμως πάντως τὴν ἀρχὴν τῶν ἐθνότητων ἱκανοποιουμένην εἰς ἱκανὸν βαθμὸν καὶ βλέπομεν κάποιον ἥλιον δικαιοσύνης ἀνατέλλοντα, δειλῶς ἔστω, εἰς τὸν πολιτικὸν ὀ-

ρίζοντα τοῦ Κόσμου. Τάχ' αὔριον ἔσει' ἄμεινον.

Ἡ κομμουνιστικὴ ἀπόπειρα τῶν αἱματηρῶν ὄνειροπόλων τῆς Πετροπόλεως ἀπέτυχεν ἀφ' ἐτέρου. Τὸ κοινωνικὸν καὶ οικονομικὸν σύστημα τοῦ Κόσμου δὲν μεταβάλλεται. Ἐπέρχονται ὅμως πάντως εἰς αὐτὸ τροποποιήσεις τινὲς οὐχὶ μικρᾶς σημασίας, ἐπιτρέπουσαι ἐλπίδας δικαιότερας εἰρηλικῆς διευθετήσεως εἰς τὸ μέλλον.

Κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς νέας ταύτης περιόδου ἡ Ἑλλάς εὐρίσκειται μὲ τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τῆς ἐκκληρουμένουσ κατὰ τὸ πλεῖστον, μὲ ἰσχυροὺς συμμάχους καὶ φίλους εἰς τὸ ἐξωτερικόν, μὲ ἐσωτερικὴν κατάστασιν ὅμως οὐχὶ ἀρίστην οὐδὲ ἀποκλείουσαν ἀπογοητεύσεις. Οἱ πλείονες τῶν ὑπουργῶν τοῦ κ. Βενιζέλου, ἀποδειχθέντες ἀνάξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν ἐλπίδων τοῦ ἀρχηγοῦ, εἶνε οἱ κύριοι συντελεσταὶ τῆς καταστάσεως ταύτης. Τί θὰ κάμῃ τάχα μὲ αὐτοὺς αὔριον ὁ κ. Βενιζέλος; Θὰ δυνηθῇ μὲ τὴν ἀποπομπὴν των νὰ προλάβῃ τὴν γένεσιν μιᾶς νέας ἀντιπολιτεύσεως, ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτοῦ τοῦ Βενιζελικοῦ κόμματος μελλούσης νὰ προέλθῃ; Καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ κατασιγάσῃ τὸ μῖσος τῆς παλαιᾶς ἀντιπολιτεύσεως, τὸ ὁποῖον οἱ ὑπουργοὶ του ἐφρόντισαν πῶς νὰ ἐξάψουν περισσότερον ἀντὶ νὰ τὸ ἐλαττώσουν; Εἶνε καιρὸς ὀπωσθήποτε νὰ γίνῃ χρῆσις ἡρωϊκῶν φαρμάκων, ἀκόμη καὶ ἐγχειρίσεων. Ἀπὸ τὸν ἐθνικὸν Ἡρακλῆ περιμένει ὄλος ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἴδῃ καὶ τὸν νέον ἄθλόν του, τὸν ἐσωτερικόν, τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τόση ἀνάγκη διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ σταδιοδρομήσῃ ἐφεξῆς ἡ Ἑλλάς ὡς πραγματικὸς παράγων πολιτισμοῦ καὶ προόδου ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Η ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αναντίρρητον είνε ότι ὁ Ἕλληνας ἔχει ἰδιοφυΐαν ἐμπορικὴν καὶ εἶχε τοιαύτην ἀνεκάνθεν. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος, τὸ εὐλίμενον καὶ πολυσχιδὲς τῶν θαλασσῶν τῆς, αἱ ἑδαφικαὶ τῆς συνθήκαι, αἱ πολιτικαὶ τοιαῦται, καθώρισαν τὴν ἐπίδοσιν ταύτην τοῦ Ἑλλήνου πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυσιπλοΐαν καὶ τὴν ἀρχαίαν ἀποικιακὴν τάσιν.

Αναντιβλήττον εἶνε ἐπίσης ὅτι ἐὰν εἰς τὰ φυσικὰ ταῦτα χαρίσματα τοῦ Ἑλλήνου, τῆς ἐπιχειρηματικότητος καὶ τῆς εὐτολμίας μέχρι ριψοκινδύνου εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, προσετίθετο καὶ ὁ κατὰ τὰς νῦν ἐν Εὐρώπῃ ἀντιλήψεις βαθμῶς οἰκονομικῆς μορφώσεως, τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον ἐν τῇ στενῇ συνεργασίᾳ τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας, τῆς ἑλληνικῆς τραπεζικῆς ὀργανώσεως, θὰ ἐμεγαλοῦργει αὐτόχρομα καὶ νῦν, ὅτε τὸ χρῆμα ἀφθονεῖ, ἐντὸς βραχείου δὲ θὰ ἔβλεπε τις τοὺς λιμένας τοῦ Πειραιῶς, τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Σμύρνης μεγάλα κέντρα καὶ στόμια ἐμπορίου διαμετακομιστικῶν προϊόντων τῆς εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας καὶ τῆς πέραν τῶν Ὁκεανῶν τοιαύτης καὶ τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων. Ὡς θὰ ἔβλεπε τις παρὰ τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ἀνδρουμένην τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν τῆς χώρας, ὥστε ὑπὸ δυσμενεῖς ὁρους νὰ ἐξασφαλίζηται ποιά τις αὐτάροχια αὐτῆς.

Οὐδὲ εἶνε ὄνειρον νυκτὸς θερινῆς τὸ ὄραϊον ἐθνικὸν ὄνειρον νὰ ἴδῃ τις ἐντὸς ὀλίγου τὴν χώραν ἡμῶν συναλλασσομένην διεθνῶς μετὰ Ἑλλήνας ἐμπόρους, Ἑλλήνας τραπεζίτας, ἑλληνικὰς ἀσφαλείας καὶ πλοῖα ἑλληνικά.

Ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἐφρόντισεν ὅπως συγκομισθῆ ἄφθονον ἑλληνικὸν κεφάλαιον, ἐν μέρει τυφλὸν ἢ μωπάζον, ἐν μέρει καὶ κατὰ μικρὰν ἀναλογίαν δευδερόκῃ, καθῆκον δὲ τοῦ Κράτους ἐπεῖγον εἶνε νὰ περιμαζεύσῃ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, νὰ τὸ διαφυλάξῃ καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ τὴν σκοπιμωτέραν κατεύθυνσιν πρὸς τὰς σπουδαιότερας ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, νὰ μὴ ἀφήσῃ τοῦτο παραπαῖον εἰς ἐπιχειρήσεις ἀσκόπους καὶ πληθωρικὰς.

Ἡ διαφύλαξις τοῦ ὑπάρχοντος κεφαλαίου καὶ ἡ σκοπιμὸς αὐτοῦ κατεύθυνσις ἰσοδυναμεῖ πρὸς δημιουργίαν νέου κεφαλαίου καὶ ἡ δημιουργία τοῦ ἐθνικοῦ κεφαλαίου εἶνε μία ὑποχρέωσις τοῦ συνειδότος τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους.

Χρειάζεται ὅθεν διδασκαλία.

Χρειάζεται νὰ διδαχθῶν οἱ ἔμποροι νὰ βλέπουν τὸ ἐπάγγελμά των ἀπὸ ἐπιπέδου ὑψηλοτέρου.

Τὸ ἐμπόριον ἐξεταζόμενον κατ' οὐσίαν δὲν ἔχει ὡς σκοπὸν ἣν ἰδιότητιαν, εἶνε μία λειτουργία οἰκονομικὴ τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους.

Οἱ ἔμποροι, ὡς μέλη χρήσιμα τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διενεργοῦν τὰς συναλλαγὰς κατὰ τὸν νόμον τῆς οἰκονομίας τοῦ παράγειν μετὰ τὴν μικροτέραν δυνάτην χρησιμοποίησιν δυνάμεως, μέσων καὶ χρόνου τὸ ἀνώτατον δυνατὸν ὄριον ὠφελιμότητος.

Μὴ συναλλασσόμενοι οὕτω οἱ ἔμποροι εἰσὶν οὐ μόνον ἄχρηστα μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβῆ.

Τώρα ὅτε εὐρύνεται ὁ ὁρίζων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἀπὸ τοπικοῦ καὶ ἐλάχιστου διεθνούς προσλαμβάνει μορφήν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διεθνή, αἱ ἀπληροκαίμεναι ἀντιλήψεις, αἱ λαβοῦσαι τὴν γενεσίν των ἐντὸς περιβάλλοντος δουλείας καὶ ἐν συνοικισμῷ μετὰ λαῶν ἀμαθῶν, αἱ παλαιαὶ δοξασίαι περὶ ἐμπορίου ὀφείλουσαν νὰ κατεδαφισθῶν, νὰ ἀποβληθῶν ὡς σάρκες σσηπυῖαι ὀργανισμοῦ ἀναγεννωμένου.

Παντὸς ἐπαγγέλματος συνέπεια ἔμμεσος, οὐχὶ σκοπὸς μοναδικός, εἶνε τὸ κέρδος. Ὁ ἱερεὺς ἀκόμη ἀμείβεται διὰ τὰς ὑπηρεσίας του. Καὶ ὁ ἔμπορος ἐὰν κερδίξῃ τοῦ δέοντος περισσότερα, ἀφαιρεῖ ταῦτα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, παύει νὰ εἶνε μέλος χρήσιμον τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, κείται ἐκτὸς τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας, εἶνε οὐ μόνον ἄχρηστος, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβής, παράσιτον τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ, σὰρξ ἀποβλητέα. Τοῦτο συνέβη μετὰ τόσα παραδείγματα ἀισχροκερδείας κατὰ τὴν πολεμικὴν περιόδον, καὶ ἀκόμη σημερινὴν ληξιάσης τῆς πολεμικῆς περιόδου ἢ περιόδου τῆς ἀισχροκερδείας δὲν ἔληξεν.

Ἡ παλαιὰ καὶ ἐρριζωμένη δόξα παρὰ τοῖς ἐμπόροις τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν ἀναλογίαν, ὅτι σκοπὸς τοῦ ἐμπορίου εἶνε τὸ ἀθροίζειν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου κέρδη ὑπέρογκα διὰ παντὸς μέσου θεμιτοῦ καὶ ἀθεμιτοῦ, συγκρούεται μετὰ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας καὶ εἰς διαζύγιον πλήρες εὐρίσκεται τὸ ἐμπόριον πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην ὅταν πιστεύεται ὅτι τοῦτο σημαίνει ἄθροισμα διαφόρων μηχανευτικῶν τεχνασμάτων καὶ προσφύων συνδυασμῶν πρὸς ραγδαῖον ἀτομικὸν πλουτισμὸν εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

Δέον νὰ κατανοήσῃ ἡ πλειονότης τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐμπόρων ὅτι τότε μόνον τὸ ἐπάγγελμά των ἔχει δικαίωμα ὑπάρξεως καὶ ἐπιτυχίας, ὅταν ἡ ἐνάσκησις του ἀποτελεῖ λειτουργίαν χρήσιμον καὶ ἀπαραίτητον εἰς τὸν ὅλον ὀργανισμὸν τῆς χώρας, οὐχὶ μόνον εἰς τὸ ἄτομόν του.

Δυστυχῶς διὰ μέγαλον ἀριθμὸν τῶν παρ' ἡμῖν ἐμπόρων τὸ ἐμπόριον εἶνε ἡ τέχνη τοῦ δημιουργεῖν κατὰ πάντα τρόπον καὶ ἐντὸς τοῦ βραχυτέρου δυνατοῦ χρόνου τὰ περισσότερα δυνατὰ κέρδη, μέθοδος δὲ ἐμπορικὴ δι' αὐτοὺς εἶνε ἡ ἐπιπολαία καὶ ἀμελέτητος ἀντιγραφή πάσης νέας διὰ τὴν χώραν ἐργασίας, παρουσιαζούσης τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα ἐπικερδοῦς ἐπιχειρήσεως, δημιουργουμένη οὕτω συναγωνισμοῦ πληθωρικοῦ καὶ ἐπιζημίου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιχειρήσιν, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ καθίσταται ἐντὸς ὀλίγου προβληματική.

Διὰ νὰ ἐπικαλεσθῶ πρόσφατα παραδείγματα ἀναφέρω τὴν σύγχρονον ἴδρυσιν πολυαριθμῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν μετὰ παραμερισμὸν κεφαλαίου τριῶν δεκάδων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, παρ' ἀνθρώπων στε-

ΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ΤΟΥ ΤΡΑΪΤΣΚΕ

ρουμένων καὶ τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων τοῦ πολυπλοκωτάτου τούτου κλάδου τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Ἡ τοιαύτη σύγχρονος καὶ πληθωρικὴ ἐμφάνισις ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν εἶνε ῥάπισμα κατὰ πρόσωπον παντὸς οἰκονομικοῦ νόμου, οὔτε τοὺς ἰδρυτὰς δὲ θὰ ὠφελήσῃ, οὔτε τὴν χώραν, οὔτε τὸν θεσμὸν θὰ προαγάγῃ, ἀπ' ἐναντίας θὰ καταρτίσῃ τοῦτον εἰς τὴν συνειδήσιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας διὰ τῆς κακῆς αὐτοῦ ἐνασχίσεως. Ἄλλο παράδειγμα ἢ σύγχρονος ἐμφάνισις τελευταίως δέκα περίπου μικρῶν ἐργοστασίων οἰνοποιίας ἐν Πειραιεῖ, αἱ ἐγκαταστάσεις τῶν ὁποίων ἐστοίχισαν τοὐλάχιστον τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἡ τοιαύτη ἀπὸ τῆς μᾶς νυκτὸς εἰς τὴν ἄλλην ἐμφάνισις τόσον οἰνοποιητικῶν ἐργοστασίων ἀποτελεῖ λάκτισμα κατὰ νῶτα τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, διότι δὲν χρειάζεται βαθὺς νοῦς νὰ προβλέψῃ τις ὅτι τῆς βιομηχανίας τῶν οἴνων οὕσης τελείως προωργανωμένης διὰ τῶν δύο προὑπαρξουσῶν μεγάλων ἐταιρειῶν, ἐφωδιασμένων μετὰ κεφάλαια ὑπεροκαῶντα καὶ μηχανικὰ καὶ τεχνικὰ μέσα ὑπεραφθονοῦντα, θέσις διὰ νέας τῆς αὐτῆς φύσεως ἐπιχειρήσεις δὲν ὑπῆρχεν ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους πρὸς διδασκαλίαν ἐπιβάλλεται. Ἡ καταπολέμησις τῶν δοξασίων τοῦ πάλαι ποτὲ τοῦ ἀντιγράφειν, μιμῆσθαι, πιθηκίζειν, καταστρατηγεῖν, ἐκμεταλλεύεσθαι τὴν ἄγνοιαν, τὴν ἀπειρίαν, τοῦ συσσωρεύειν κέρδη ἀθέμιτα, νῦν ἐπιβάλλεται. Ἐφόσον ἐνυλιόμεθα εἰς τὸν στενὸν χῶρον τῆς πολεμικῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἔμποροι τῆς Ἑλλάδος ἦσαν πτωχοὶ Λάζαροι, αἱ μέθοδοι αὐταὶ ἠδύνατο νὰ ὄσιν ἀνεκταί πως, τὸ κακὸν δὲν εἶχε τόσῃν ἔκτασιν. Τότε τὰ κεφάλαια ἦσαν μικρὰ καὶ τὰ κεφάλαια μωρὰ, τώρα ὅτε ἐμεγάλωσαν τὰ κεφάλαια δέον καὶ τὰ κεφάλαια νὰ γείνουν μετὰ γνώσεων. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ καὶ νῦν, ὅτε συνεποσώθη ἀρχοῦν τὸ ἑλληνικὸν κεφάλαιον, ἢ ἐφαρμογὴ τῶν ἰδίων μεθόδων τοῦ παρελθόντος, ἢ ζημία τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος ἔσεται ἀνεπανόρθωτος. Ἡ διδασκαλία ἰδίως ἐπιβάλλεται τώρα ὅποτε ὑπὸ τῆς κερδομανίας κατελήφθησαν σχεδὸν πάντες.

Ἄλλὰ πῶς αὕτη θὰ γείνη;

Τολμῶμεν νὰ τὸ ὑποδείξωμεν.

Ἡ διαφώτισις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐπιχειρήσεων ἐπὶ τῶν γενικῶν γραμμῶν τῆς πορείας τῶν δυνάτων νὰ γείνη ταχέως καὶ προσφύως διὰ σειρᾶς διαλέξεων εἰς πάντα τὰ γεωργικά, βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά κέντρα τῆς Ἑλλάδος, ἐπιστρατευομένων πρὸς τοῦτο τῶν εἰδικωτήτων ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν Ἐμπορικῶν Σχολῶν, τῶν οἰκονομολόγων καὶ δημοσιογράφων.

Ἡ μέριμνα αὕτη τοῦ Κράτους ἐπιβάλλεται ταχεῖα, διότι τὸ ἀφθονοῦν χρῆμα δὲν ἀφίνει ἡσύχους τοὺς κατέχοντας αὐτό, τὸ ἀνῆρεμον καὶ τολμηρὸν πνεῦμα τοῦ ἐπιχειρηματίου οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα ἡσυχάζει, καταρτίζει σχέδια νέων ἐπιχειρήσεων καὶ εἰς ταύτας συμφέρον ἐθνικὸν εἶνε νὰ δοθῇ ὑγιὲς κατεύθυνσις.

Δέον νὰ καθοδηγηθῶν οἱ ἄνθρωποι τοῦ χρήματος διὰ νὰ μὴ ἐκτραποῦν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐθνικῆς, νὰ διαφωτισθῶν οἱ ἔμποροι εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς τῆς νέας τῶν σταδιοδρομίας, νὰ ἠθικοποιηθῶν οἱ παραγωγοὶ καὶ οἱ ἔμποροι ὑπὸ τὰς ἰδιότητάς των ταύτας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΣ

Οὕτω εἰς ἡλικίαν δεκαεπτὰ ἐτῶν, περατώσας τὰς γυμνασιακάς του σπουδὰς εἰς Δρέσδην ὁ Τραΐτσκε προσήλθεν εἰς τὸ κόμμα τῶν ἐθνικοφρόνων - φιλελευθέρων, περισσότερον ἐθνικοφρόνων παρὰ φιλελευθέρων καὶ ἐμφορουμένων ἀπὸ πνεῦμα Πρωσικόν. Ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Φραγκφούρτης ὁ νεαρὸς μαθητὴς των ἔγραψεν: «Μὲ τὴν φρασεολογίαν δὲν ἐπιτυγχάνεται τίποτε. Ἐλευθερία ἀνεῦ ἰσχύος εἶνε ἀδιανόητος.» Ταῦτα συμβαίνειν κατ' ἣν ἐποχὴν μορφοῦται ἡ Πρωσικῶν τάσεων ἱστορικὴ σχολή, ἣτις θ' ἀποβῆ ὁ κῆρυξ τῆς προμνημονευθείσης ἰδέας τοῦ Τραΐτσκε. Κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τριῶν ἐτῶν (ἀπὸ τοῦ 1853 μέχρι τοῦ 1855) ἐκδίδονται ἀλληλοδιαδόχως πέντε κεφαλαῖα ἔργα: Ἡ ἱστορία τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐποχῆς τοῦ Σύμπελ, ἡ Ρωμαϊκὴ ἱστορία τοῦ Μόμσεν, ἡ ἱστορία τῆς Γερμανίας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῆς Γερμανικῆς Ὀμοσπονδίας τοῦ Χαίουσερ, ἡ ἱστορία τῆς Πρωσικῆς Πολιτικῆς τοῦ Δρόυσεν καὶ ἡ Αὐτοκρατορικὴ ἱστορία τοῦ Γκίτμπερχτ. Πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, καίτοι πραγματευόμενα περὶ διαφορωτάτων ζητημάτων, ἀποβλέπουσιν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν: εἰς τὸ νὰ δημιουργήσουν παρὰ τῶν Γερμανικῶν λαῶν εὐνοϊκὰς ἀπέναντι τῆς Πρωσικῆς πολιτικῆς διαθέσεις—ἀπέναντι τῆς πολιτικῆς, ἣτις μόνη εἰς τὰ ὄμματά των ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν Γερμανικὴν ἐνότητα. Κηρύσσονται ὁπαδοὶ τῆς Μικρᾶς Γερμανίας, τῆς ἀποκλειούσης τὴν Αὐστρίαν, καὶ προσανατολίζουσαν τὰς ἐργασίας των πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἢ καθὼς λέγει εἰς ἕξ αὐτῶν, ὁ Γκίτμπερχτ, θέτουν τὴν ἐπιστήμην των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος. «Εἶνε παράλογον νὰ πιστεύῃ τις, βεβαίως οὗτος, ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἔχει πατρίδα καὶ ὅτι ὑπερηδᾷ τὰ μεθόρια. Ἡ ἐπιστήμη μας δὲν πρέπει νὰ εἶνε κοσμοπολιτικὴ, ἀλλὰ Γερμανικὴ.»

Οὐδεὶς ἱστορικὸς ἐπραγματοποίησεν ὅσον ὁ Τραΐτσκε τὸ ἰδεῶδες αὐτό. Ἐπὶ μακρὸν ἡ Γερμανικὴ ἐπιστήμη τῆς ἱστορίας ἐστάθη ὑπεράνω τῶν κομμάτων καὶ τῶν πατριδῶν. Ὁ νέος ἱστορικὸς κρίνει ὅτι πρέπει αὕτη νὰ τεθῆ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς ζωῆς καὶ νὰ κατασταθῆ προσιτὴ εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Δίδει ἐνωρὶς μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν μορφήν. Μελετῶν τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς δίδει μικροτέραν προσοχὴν εἰς τὸ γραμματικὸν καὶ συντακτικὸν μέρος καὶ περισσοτέραν εἰς τὰς λογοτεχνικὰς καλλονὰς. «Τὸ οὐσιώδες, γράφει, εἶναι νὰ μανθάνῃ κανεὶς καλὰ τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν.» Μολονότι ἀναγνωρίζει ὅτι τοῦ λείπει ἡ δημιουργικὴ δύναμις, πιστεύει μολαταῦτα ὅτι κατέχει μίαν τῶν οὐσιωδῶν ἰδιοτήτων τοῦ καλλιτέχνου, τὴν χαρὰν ἐν τῇ ἀπολαύσει τῆς ζωῆς, τὴν περιέργειαν διὰ πᾶν τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν δύνανμιν τῆς κατανοήσεως αὐτῆς ὅχι δι' ἀφρημένων ἐνοιῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀμέσου αἰσθήσεως.» Καὶ ἰδοὺ διατὶ θαυμάζει τοὺς ἱστορικούς, οἱ ὅποιοι ἀντιλαμβάνονται τὴν ἱστορίαν ὡς καλλιτέχνην, ὅπως ὁ Μαίσελ, τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία εἶναι διὰ τὸν Τραΐτσκε θαυμάσιον βιβλίον, ἢ ὅπως ὁ Μόμσεν, τὸ ὅποιο ἢ Ρωμαϊκὴ ἱστορία εἶναι, κατὰ τὴν συγγραφέα μας, τὸ ὄρα-

ότερον ιστορικών έργων της Γερμανικής γλώσσας.»

Ότε ήλθεν η στιγμή έκλογής σταδίου ο Τράιτσκε δέν διατάζει να εκλέξη το του ιστορικού. Το μόνον ζήτημα, το όποιον τίθεται πρό αυτου, είναι : «Πώς θα υπηρετήσω καλύτερα την χώραν μου ;» Ο πατήρ ηθελε να σπουδάση νομικά και να γίνη υπάλληλος του Σαξωνικού κράτους. Άλλ' ο νεαρός Τεύτων δέν ενδιαφέρεται δια την Σαξωνίαν. Υπεράνω της μικράς πατρίδος του βλέπει την μεγάλην Γερμανικην πατρίδα. Αυτήν θέλει να υπηρετήση δια της ιστορίας και των πολιτικών επιστημών.

Υπήρχον τότε εις την Γερμανίαν δύο Πανεπιστήμια παρέχοντα ιστορικην και πολιτικην μόρφωσιν σύμφωνα προς τας ιδέας του Τράιτσκε: Της Βόννης και της Χαϊδελβέργης. Αμφότερα παρουσιάζοντο ως φιλελεύθερα, αλλά κατά διάφορον τρόπον. Το πρώτον ήτο κατά το Πρωσσικόν σύστημα, το δεύτερον ήτο οργανωμένον κατά τρόπον περισσότερον Ευρωπαϊκόν. Αί παραδόσεις του πρώτου, αντιπροσωπευθείσαι κατ' αρχάς υπό του Λάμαν, έπειτα παρά του Λάμπελ και του Σύμπελ, συνήπτοντο μάλλον προς την ιστορικην Σχολήν του Δικαίου, ενώ αι του δευτέρου, κατ' αρχάς δια του Σλάσσερ, έπειτα δια του Γερβίνου και κατόπιν δια του Χαίουςσερ ένεπνέοντο μάλλον από τας ιδέας της Aufklärung του 18ου αιώνος.

Το πνεύμα του Τράιτσκε ειλκνέτο μάλλον από την

Βόννην και πράγματι εκεί ήργισε τας πανεπιστημιακάς του σπουδάς. Ο Δάλμαν του έκαμεν ισχυράν έντύπωσιν ενθύς εξ αρχής. Ο ιστορικός ούτος, όστις άφηκεν εις την χώραν έν όνομα μάλλον παρά έργα, την άνάμνησιν μιās διδασκαλίας μάλλον παρά έν όνομα, υπήρξεν εις των άποστόλων της μικράς Γερμανίας, δηλαδή μιās Γερμανίας Πρωσσικής μη περιλαμβανούσης την Αυστριαν. Γεννηθείς κατά το 1785 εις Βισμάρ, έν Πομερανία, διορίσθη κατ' αρχάς έν Δανία και κατά το 1812 έγινε καθηγητής εις το Πανεπιστήμιον του Κιέλου, το όποιον άπεκάλει «προχωρημένην σχολιάν του Γερμανικού πολιτισμού εις τον Βορράν». Εκεί έδοκίμασε να έξυπνήση το έθνικόν Γερμανικόν αισθημα παρά τω πληθυσμώ. Δέν έπέτυγεν έν τούτοις, ότι προσεδόξα, διότι τα δονκάτα ταυτα δέν ήθελαν ούτε ν' ακούσουν περι Γερμανίας. Έσούριξαν τον καθηγητήν, όστις ήξιον να τοίς αποδείξη ιστορικώς ότι το Σλέβιγκ και Χολσταίν ήσαν Γερμανικά έπαρχία.

Εις την Βόννην, Πανεπιστήμιον Πρωσσικόν, ο Δάλμαν ήδυνήθη να εκδηλώση ελευθέρως τα πατριωτικά του αισθήματα, τα συνδεδεμένα με βαθύτατον προς την Πρωσσίαν θαυμασμόν.

(Συνέχεια)

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Θεωρούμεν συμβάλλον δια την και παρ' ήμιν μελέτην των Γερμανικών Οικονομικών να επισκοπήσωμεν, ως τούτο ήρξατο να γίνεται και εις τα λοιπά συμμαχικά Κράτη, την δημοσιονομικην και πλουτολογικην κατάστασιν της Γερμανίας, ήτις έχουσα πρό του πολέμου πλήρη οικονομικην εύρωστίαν και τάξιν διέρχεται ήδη, λόγω της άφρονος και ιμπεριαλιστικής πολιτικής της τας πλέον κρισίμους και άγωνιώδεις ήμέρας της ζωής της.

Το ζήτημα, παρά την φιλολογικην αυτού άποψιν, είνε τοσοούτον μάλλον ένδιαφέρον, καθόσον δια της συνθήκης των Βερσαλλιών θέλει καταστή ή Γερμανία όφειλέτις των λαών της Άντάντ, μεταξύ των όποιων συγκαταλέγεται και ή ήμετέρα Πατρίς και όφείλομεν κατ' ακολουθίαν ένεκα τούτου να γνωρίζωμεν έν εύρεία κλίμακι το ένεργητικόν και παθητικόν της μεγάλης ταύτης όφειλέτιδος μας.

Την μικράν ταύτην εισαγωγην έθεωρήσαμεν καλόν να παραθέσωμεν πριν ή εισαγάγωμεν τον αναγνώστην των γραμμών τούτων εις τον τρελλόν χορόν των κάτωθι παρατιθεμένων έκατομμυρίων και δισεκατομμυρίων.

***

Και έν πρώτοις, ως άπαριθμήσωμεν το Δημόσιον Χρέος της Γερμανίας. Τούτο πρό μεν του πολέμου άνήρχετο εις 26.000.000 φράγκα, μέχρι δέ της 31ης Δεκεμβρίου 1917 προσετέ-

θησαν έτερα 107.000.000 και τέλος κατά την πρό τιμον ήμερών υποβλήθεισαν επίσημον εις την Έθνοσυνέλευσιν της Βαϊμάρης έκθεσιν, άνήλθε τούτο εις 175.700.000.000 μάρκα. Έν συνόλω δέ επίσης ο πόλεμος έστοίχισεν εις αυτήν 190.000.000.000, χωρίς, έννοεΐται, να συμπεριλαμβάνονται εις το ποσόν τούτο αι πληρωθησόμεναι εις τους συμμαχους άποζημιώσεις και αι άνυπολόγιστοι καταστροφαι, αι έπελθούσαι λόγω του αποκλεισμού και του πολέμου εις τας ειρηνικάς αυτής βιομηχανίας, εις ανθρώπινας υπάρξεις, εις διαφυγόν κέρδος και έν γένει εις την Έθνικην αυτής Οικονομίαν.

Ίδου ποίον είναι το τελικόν κέρδος του ζωτικου τούτου πρό του πολέμου λαου έκ της οργανωμένης αυτού παραφροσύνης, ήν ύπερηφάνως εκάλει «Πρωσσικην στρατοκρατίαν».

Μετά τούτο, ως έλθωμεν να έξετάσωμεν την νυν κατάστασιν των διαφόρων αυτής Τραπεζικων οργανισμών, έν έλλείψει έτέρων λεπτομερών και ακριβών αριθμών, ως προς τους άλλους συντελεστάς της Έθνικής αυτής Οικονομικής ζωής.

Και έν πρώτοις, ως έξετάσωμεν την κατάστασιν του μεγαλειτέρου αυτής Οικονομικού οργανισμού της Reichsbank.

Η έτησία έκθεσις της ως άνω Τραπεζής δεικνύει ότι ο κύκλος των συναλλαγών της δια το έτος 1918 άνήλθεν εις 3.343.000.000.000 μάρκα, υπεράντα

κατά 1.313.000.000.000 την όλικην ποσότητα της χρήσεως 1917! Αριθμοί άπαντώντες μέχρι σήμερα μόνον εις την καταμέτρησιν των διαφόρων άστρονομικών άποστάσεων. Τα άποθέματα όμως του χρυσοϋ της ήλαττώθησαν κατά μεν το 1917 κατά 114.000.000 μ., κατά δέ το 1918 κατά 144.000.000.000. Αί καταπληκτικαι δέ άνάγκαι της Χώρας έπέβαλον μίαν μεγάλην αύξησιν της κυκλοφορίας των τραπεζογραφημάτων. Ταυτα ήριθμούντο κατά το έτος 1918 εις 22.187.000.000, υπεράντα κατά 10.270.000.000 την όλικην ποσότητα τούτων κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1917.

Επίσης άξιον σημειώσεως είναι ότι ή έν λόγω Τράπεζα διέθετε κατά το 1918, 13.218.000.000 μάρκα εις ξένας άξιας, έπιτυχούσα ούτω μίαν αύξησιν 5.230.000.000 άπέναντι του όλικου άποθέματος τούτων κατά την 31ην Δεκεμβρίου του 1917.

Και ταυτα μεν ως προς την έν γένει κίνησιν της έν λόγω Τραπεζής. Έρχόμενοι δέ ήδη εις τα κέρδη αυτής παραθέτομεν τους έξής αριθμούς, λίαν χαρακτηριστικούς.

Και έν πρώτοις τα ακαθάριστά της κέρδη άνήλθον εις τον άγνωστον μέχρι τούδε αριθμόν των 814.000.000 μάρκων άπέναντι των 314 κατά το 1917, ήτοι έντός του παρελθόντος έτους έπέτυχεν υπερδιπλασιασμόν αυτών, δινηθείσα ούτω να φέρη εις άποθεματικόν προς κάλυψιν πολεμικών ζημιών της, τον άρκετά έπίσης σημαντικόν αριθμόν των 330.000.000.

Όσον δέ άφορά εις τα καθαρά της κέρδη σημειούμεν τα έξής:

Κατά το 1918 έπραγματοποίησε ταιαυτα 111.000.000 μάρκα, έκ των όποιων 15.000.000 μάρκα διένειμεν εις τους μετόχους της καθαρίσασα ούτω μερίσμα 8,68 ο)ο άπέναντι 8,72 ο)ο κατά το 1917.

Ο αριθμός ούτος άνεξήγητος μεν κατ' αρχάς λόγω της μικρότητός του άπέναντι του διανεμηθέντος κατά το 1917 μερίσματος, εύκόλως όμως έννοεΐται όταν ληφθῆ ύπ' όψιν το μέγα ποσόν της αποσβέσεως ήν έκαμε κατά το 1918 και ότι το αυτοκρατορικόν Ταμείον έλαβεν κατά το 1918 μέχρι της 31 Δεκεμβρίου 1918, 390.500.000 μάρκα, άπέναντι 207.000.000 τοιούτων κατά το 1917.

***

Ο άπολογισμός της Banque Imperiale d'Allemagne κατά δημοσιευθείσαν στατιστικην έν τω Economiste Européen του κ. Edmond Théry έξ οϋ και παρελάβομεν τους άνωτέρω αριθμούς, ήτο πριν του πολέμου, ήτοι κατά την 31ην Ιουλίου 1914, ο έξής: 1.253.000.000 μάρκα εις χρυσόν, 275.000.000 εις άργυρον, 33.000.000 εις γραμμάτια του Κράτους, 2.909.000.000 εις κυκλοφορίαν, 1.258.000.000 εις τρέχοντας λογαριασμούς και καταθέσεις, 2.081.000.000 εις γραμμάτια εισπρακτέα και εις προκαταβολάς 202.000.000, ο δέ τόκος προεξοφλήσεως άνήρχετο εις 5 ο)ο.

Κατά δέ την 15ην Μαρτίου 1919, έχομεν τους έξής αριθμούς:

2.240.000.000 εις χρυσόν, 21.000.000 εις άργυρον, 5.944.000.000 εις τραπεζογραφημάτια, 13.062.000.000 εις τρέχοντας λογαριασμούς και καταθέσεις,

28.526.000.000 εις γραμμάτια εισπρακτέα, 13.000.000 εις προκαταβολάς και τέλος ο τόκος της προεξοφλήσεως κατήλθεν εις 5 ο)ο, από 6 όπου ήτο καθ' όλον το διάστημα από 3 Αυγούστου 1914 μέχρι 22ας Ιανουαρίου 1919.

Τέλος αι εις 8 έτέρας και κυριώτερας Τραπεζας, ήτοι την Deutsche Bank, Disconto - Gesellschaft, Dresdner Bank, Commerz und Disconto Bank, Mittel Deutsche Creditbank κλπ. μερίδες «πιστωται και καταθέσεις» ήκολούθησαν την έξής άνιούσαν κλίμακα κατά την διάρκειαν του πολέμου :

Κατά την 31)12)1913 συνεποσούντο εις 5.148.000.000 μάρκα. Την 31 Δεκεμβρίου 1914 άνήλθον εις 5.321.403.000 μάρκα. Κατά το τέλος του 1915 συνεποσώθησαν εις 6.856.045.000. Κατά το 1916 εις 9.395.000.000 και κατά το τέλος του 1917 εις 15.210.268.000. Αριθμοί πρωτοφανείς και άνεξήγητοι —παρ' όλον το έκ του αποκλεισμού έπιχείρημα— δια την έν μέσφ καταστρεπτικόν των πάντων πολέμου καταπληκτικην αύξησιν των άποταμειυμάτων ενός λαου.

***

Μετά τ' άνωτέρω ως έλθωμεν να ρίψωμεν βλέμματα τινα επί του προϋπολογισμού του Κράτους, όστις κατά τον διάσημον Ιταλόν οικονομολόγον Nitti είναι το κάτοπτρον της δημοσιονομικής αλλά και πολιτικής καταστάσεως ενός λαου.

Και ως τοιούτον ως λάβωμεν τον μάλλον πρόσφατον των προϋπολογισμών ήτοι τον προϋπολογισμόν της χρήσεως 1919.

Ούτος εισήχθη προς ψήφισιν εις α' άνάγνωσιν κατά την συνεδρίασιν της 16ης Απριλίου έ. έτους.

Ο Υπουργός των Οικονομικών κ. Sceffer εισηγούμενος αυτον έδήλωσε κατ' αρχάς ότι, εάν δέν είνε προϋπολογισμός Ειρήνης, άποτελεί όμως το πρώτον βήμα προς τους προϋπολογισμούς των ειρηνικών καιρών.

Αί δαπάναι δια την χρῆσιν 1919 ύπολογίζονται εις 14.000.000.000 άπέναντι 5.000.000.000 περίπου πρό του πολέμου. Αυτή ή κατάστασις, προσέθεσεν ο έν λόγω ύπουργός είναι αληθής οικονομική καταστροφή.

Δια να έξισώσωμεν δέ και τους μέλλοντας προϋπολογισμούς, και θέλει έξηγηθῆ κατωτέρω, είναι άναγκαΐον να εισπράττωμεν 19.000.000.000 μάρκα έτησίως.

Αί δαπάναι του στρατου της Ξηράς και της θαλάσσης, ως και των Γερμανικών προτεκτοράτων, όφείλουσιν, ειπε, να είναι ακόμη έγγεγραμμένα εις τον προειρηνικόν προϋπολογισμόν.

Αί δέ δαπάναι δια τον στρατόν και ναυτικόν, αι όπολαι μέχρι σήμεραν έπραγματοποιήθησαν από της αναγωγής άνέρχονται εις 3.500.000.000 μάρκα.

Το όλικόν ποσόν των ταμακων γραμματίων άνήλθεν από της 1ης Ιανουαρίου 1919, από 53.300.000.000 εις 65.700.000.000 μάρκα.

Το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα είναι τουλάχιστον 4.000.000.000, αλλά δέν είνε μόνον τούτο.

Ο προϋπολογισμός ούτος, λέγει ο ως άνω Υπουργός, είναι ένας μεταβατικός σταθμός προς χρόνους έπι σκληρούς και στείρους καθόσον εις τους άνω αριθμούς δέν συμπεριλαμβάνονται αι άποζημιώσεις και οι

τόκοι οὓς ὀφείλομεν νὰ πληρώσωμεν εἰς τὴν Ἀντάντ.

Αἱ συντάξεις μόνον, αἵτινες ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ ἀναγράφονται δι' ἕν (1.000.000.000) δισεκατομμύριον πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσι ἐπὶ μιᾶς ποσότητος 4.100.000.000. Ὀφείλομεν ἐπίσης νὰ πληρώσωμεν δι' αὐξήσιν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους μίαν ἐτέραν ποσότητα 1.600.000.000 μάρκα καὶ ἰδοῦ διατὶ ὀρίξω τοὺς μέλλοντας προϋπολογισμοὺς εἰς 19.000.000 περίπου μάρκα ἐτησίως.

Τέλος δὲ ἡ ἀπόδοσις τῶν φόρων ὑπολογίζεται διὰ τὸ ἔτος 1919, εἰς 7.000.000.000. Τὰ δὲ λοιπὰ πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους θέλουσιν προέλθῃ ἐκ τῶν λοιπῶν κρατικῶν ἐσόδων αὐτοῦ, ἐκ δανείων καὶ ἐξ ἐκδόσεως τραπεζογραμμάτων, τῶν δύο τελευταίων μελλόντων νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2.000.000.000 μάρκων περίπου.

***

Ἐὰς ἴδωμεν ἤδη ἂν ὁ τόσον ἐκ τοῦ πολέμου ἐξηνητλημένος λαὸς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποφέρει τὸ μέγιστον τοῦτο βάρος.

Ὁ κ. Scheffer εἶνε λίαν αἰσιόδοξος ὡς πρὸς τοῦτο.

Λέγει ὅτι εἶναι πεπεισμένος ὅτι ὁ Γερμανικὸς λαὸς εἶναι πλέον ἢ ἱκανὸς ν' ἀντεπεξέλθῃ καὶ εἰς τὴν δοκιμασίαν ταύτην, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα μόνον ὄρον, ὅπως πρωτίστως πάντων ἐτέλεθῃ ἡ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς τῶν τροφίμων.

Μὲ τὴν πάροδον τῶν χρόνων θὰ εἶναι δυνατόν, λέγει, νὰ ἐπανακαταστήσωμεν τὴν οικονομικὴν βᾶσιν τῆς πρώην αυτοκρατορίας, ἀλλ' ἵνα αἱ τιμαὶ ἐλαττωθῶσιν πρέπει ἡ Γερμανία νὰ ἐπιδοθῇ μὲ ὅλας τὰς ἀναριθμήτους δυνάμεις τῆς εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν ἐργασίαν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διδάξωμεν, λέγει, ἀμέσως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν πολυθλασιζόμενον τοῦτον λαὸν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀπ' ἐνός καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐργασίας ἀπ' ἐτέρου. Καὶ πράγματι καλλιτέρα συμβουλὴ καὶ σύστασις δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ πρὸς τὸν Γερμανικὸν λαὸν καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἀέργους Γερμανοὺς ἐργάτας, ἀνερχομένους, κατὰ τινα δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν εἰς τὴν Journal de Genève, ἀρουμενὴν τὰς πληροφορίας τῆς ἐκ τῆς Baster Nachrichtent, εἰς 2.000.000 περίπου ἐργάτας. Διότι διὰ ταύτης θὰ ἐτέλεθῃ ἀπ' ἐνός μὲν ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς τῶν ἐλλειπόντων τροφίμων καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ πτώσις τῆς ὑπερτιμῆσεως αὐτῶν καὶ ἀπ' ἐτέρου ἡ ἐντατικὴ παραγωγὴ τῶν λοιπῶν ἄλλων προϊόντων, ἅτινα θὰ ζητήσωσι, κατ' ἀνάγκην, τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον καὶ ἐξ ἧς ζητήσεως θέλει ποσέλθῃ ὁ πλουτισμὸς τῶν κατεχόντων καὶ πασανόντων ἐν γένει ταῦτα.

Τοῦτο ἄλλως τε πρὸ πολλοῦ συνεβούλευσε μὲ τὴν γασακποϊκόισαν αὐτὸν πολιτικὴν ἐιλικόινειαν ὁ Προσθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας κ. Λόυδ Τζώρτζ εἰς μίαν ἐκ τῶν τελευταίων του οὐμιλιῶν πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν λαὸν, συστήσας εἰς αὐτὸν, ὡς τὸ μόνον φάρμακον πρὸς ἄμεσον ἐπούλωσιν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου πληγῶν τὴν ἀππειλοῖσασαν δημοσιονομίαν ἀξιῶν.

Ἄλλὰ, πρὸς τὰς δηλώσεις ταύτας, ὁ ὡς ἄνω Ὑπουργὸς ἠναντήσθη νὰ ὑποβάλῃ κατὰ τὰς ἐπομένους συνεδριάσεις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν παραίτησίν του,

ἧτις ἐγένετο ἀποδεκτὴ.

Τὸ τί βεβαίως ἐμεσολάβησε διὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ γεγονός τοῦτο οὐδεὶς ἀκριβῶς δύναται νὰ γνωρίξῃ, τοσοῦτον δὲ μᾶλλον εἶναι περίεργος ἢ παραίτησις του, ὅσον πρόκειται περὶ ἐνός αἰσιόδοξου ὑπουργοῦ διὰ τοὺς νῦν δυσκόλους χρόνους, οὓς διέρχεται ἡ Γερμανικὴ Δημοκρατία.

Ἐν τούτοις ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως θὰ ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ ὅτι ἡ θέσις τούτου ἐν τῇ Γερμανικῇ Κυβερνήσει θὰ ἦτο προσωρινή, ἐφ' ὅσον οἱ ἐξέχοντες τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος ἤρχισαν νὰ καταφέρωνται κατ' αὐτοῦ.

Κατηγοροῦσι πρὸ παντὸς τὸν παραιτηθέντα Ὑπουργὸν διὰ τὸ συνταχθῆν παρ' αὐτοῦ Νομοσχέδιον τὸ ἐπιβάλλον νέον πολεμικὸν φόρον, πλήττοντα σκληρῶς τὰς ἀτομικὰς καὶ μικρὰς βιομηχανίας, ἐνῶ ἐφείδετο τῶν μεγάλων ἀνωνύμων ἐταιρειῶν.

Ἐπίσης τὸ νομοσχέδιόν του, τὸ καθορίζον ἕνα νέον φόρον ἐπὶ τῆς περιουσίας καὶ τῶν εἰσοδημάτων εὔρε πολλοὺς ἐπικριτὰς λόγῳ τῆς ἀδικῶς καθοριζομένης φορολογικῆς κλίμακος.

Κατηγοροῦσιν ὡσαύτως αὐτὸν ὅτι δὲν ἔδειξε τὴν δέουσαν ἐπιμέλειαν, ἵνα εἰσαγάγῃ εὐθύς ἀμέσως εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νέον νομοσχέδιον ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν.

Ἡ καταπολέμησις τέλος τούτου ἐν τῷ κόμματι τῶν σοσιαλδημοκρατῶν προέρχεται προσέτι διότι δὲν ἐφορολόγησεν ἀποτελεσματικῶς τὰ ἔκτακτα τοῦ πολέμου κέρδη ἀπ' ἐνός, καὶ ἀπ' ἐτέρου διότι ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν σοσιαλιστικοποίησιν τῶν Βιομηχανιῶν πρὸς δὲ καὶ διότι δὲν ἠυπόδικε ἐπαρκῶς τὴν ἐκ τῆς Χώρας μεταναστεύσασαν τῶν Κεφαλαίων.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς ὑποουλικῆς κρίσεως, τεμαστισθείσης διὰ τῆς πρὸ τινων ἡμερῶν ἀναλήψεως τοῦ χαρτοφυλακίου ὑπὸ τοῦ Ἐργ. Ντέρμπουργ.

***

Ἐὰς ἔλθωμεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τὸ καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον θέμα, ἧτοι τὸ διὰ ποίων μέσων ζητοῦσι νὰ ἀντεπεξέλθωσιν ἐν Γερμανίᾳ πρὸ τοῦ μεγάλου μεταπολεμικοῦ οικονομικοῦ τούτου προβλήματος.

Τὰ μέσα ταῦτα κυρίως καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς :

1) Προτίθενται νὰ ἐπιβάλλουν γενικὸν φόρον ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου. Ἡ κλίμαξ τοῦ φόρου τούτου μέχρι μὲν 20.000 μάρκων θὰ εἶνε ἀναλογικὴ πρὸς 1 1)2 τοῖς 0)0, πέραν δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ καθίσταται προοδευτικὴ, ἀναβιβαζομένη μέχρι 100 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν περιουσιῶν ἄνω τῶν 100.000.000 μάρκων. Ἡ ἀπόδοσις δὲ τοῦ φόρου τούτου ὑπολογίζεται ἐν συνόλῳ εἰς 40.000.000.000 μάρκα.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου προφανῶς θέλουσι κατὰ μέγα μέρος καλυφθῇ αἱ ἀμέσως καταβληθησόμεναι παρὰ τῆς Γερμανίας εἰς τοὺς Συμμάχους ἀποζημιώσεις.

2) Νέαν ἐδικὴν ἐπίτασιν τῆς φορολογίας τῶν ἐκ τοῦ πολέμου ἀποκομισάντων ἔκτακτα κέρδη.

Τὸ μέτρον τοῦτο, ὃν καὶ ἐπιστημονικῶς ὀρθόν, ἄτε ἐξειδικύον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς capacité de payer, τῆς τόσον ἐν Γαλλίᾳ ὑποστηνοῦμένης ὑπὸ τοῦ μεγάλου οικονομολόγου αὐτῆς Gaston Jéje, καὶ σύμ-

φωνον πρὸς τὰς περὶ οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης ἀρχάς, εὐρίσκει τὴν δημοτικότητά του εἰς τὴν παρηγορίαν τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξεμεταλλεύθησαν παντοειδῶς καὶ ποικιλοτρόπως αὐτὸν καὶ ἀπεκόμισαν ἀφάνταστα δι' αὐτοὺς κέρδη, καὶ δὴ αἱ πολεμικαὶ καὶ αἱ συμπαραμαρτοῦσαι τῷ πολέμῳ βιομηχανία καὶ ἐπιχειρήσεις, θέλουσι ἀποτίσει ἤδη ταῦτα μεταπολεμικῶς διὰ τῆς φορολογικῆς σοσιαλιστικῆς ὁδοῦ.

3) Εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἐνός νέου φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Διὰ τοῦ νόμου τῆς 29ης Μαρτίου ἐθεσπίσθη ὅπως πᾶσα ἐπιχειρήσις, ἧς τὸ κεφάλαιον ὑπερβαίνει τὰς 300.000 μάρκα, ὑπόκειται εἰς ἕνα φόρον 10 0)0 ἐπὶ τῶν μερισμάτων καὶ τῶν τόκων εἰσοδημάτων πάσης φύσεως.

Οὗτος δὲ ὁ φόρος διὰ νέου προσαχθέντος πρὸς ψήφισιν νομοσχεδίου ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῶν τόκων τῆς ράντας, ἐπὶ τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων, ἐπὶ τῶν προεξοφλήσεων τῶν συναλλαγματικῶν, ἐπὶ διαφόρων χρεῶν, ἐπὶ ὑποθηκῶν κλπ.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰσάγει μίαν νέαν καινοτομίαν εἰς τὰς δημοσιονομικὰς μεθόδους τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων. Καθεροῖ δηλαδή ἀντὶ τοῦ συστήματος τῶν δηλώσεων ἐκ μέρους τῶν εἰσοδηματιῶν τὸ σύστημα τῆς παρακρατήσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐν γένει ὀφειλέτου καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ καταβολῆς τοῦ φόρου εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα.

Ἀποτελεσματικωτέρα καὶ πρακτικωτέρα μέθοδος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταδολιεύσεων τοῦ νόμου ἐκ μέρους τῶν εἰσοδηματιῶν διὰ τῆς μὴ ἢ ἀνακριβοῦς τυχῶν δηλώσεων τῶν διαφόρων φορολογητέων εἰσοδημάτων των, δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ διὰ τὸ παρήμερον νῦν Γερμανικὸν Δημόσιον Ταμεῖον, λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν ὅτι, τοῦ ὀφειλέτου οὐδὲν συμφέρον ἔχοντος νὰ ἀποκρύψῃ καὶ ἀποφύγῃ τὸν φόρον καὶ ἀπειλομένου διὰ τῆς ἐπιβολῆς διαφόρων ποινῶν ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσεώς του πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, θὰ δηλοῦνται πάντοτε τὰ ἀληθῆ καὶ ἀκριβῆ εἰσοδήματα.

4) Εἰς τὴν παντὶ σθένει προσέλκυσιν καὶ τοποθέτησιν τῶν ξένων κεφαλαίων ἐν Γερμανίᾳ ὅπως ταῦτα βοηθήσωσι κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Γερμανικῆς λαϊκῆς οικονομίας, ὅπου τὸ Γερμανικὸν κεφάλαιον δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἔλθῃ ἀρωγόν.

Οὔτω κατέληξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως οἱ ξένοι ἐξαιροῦνται ἐν γένει τῆς φορολογίας τῶν εἰσοδημάτων τῶν κεφαλαίων των καὶ τῶν κατατεθειμένων καὶ ἐμμεταλλευομένων ἐν Γερμανίᾳ.

5) Προτίθενται ὅπως πάντας τοὺς commis voyageurs τῶν Γερμανικῶν Οἴκων, τοὺς εὐρισκομένους εἴτε ἐν Γερμανίᾳ, εἴτε ἐν οὐδέτεροις χώραις, χαρακτηρίσωσιν ὡς βοηθητικὸς δημοσίους ὑπαλλήλους, ὅπως οὗτοι μετὰ μεγαλειτέρου ζήλου καὶ προθυμίας ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν μεταπολεμικὴν ἐμπορικὴν τοποθέτησιν τῶν Γερμανικῶν ἐμπορευμάτων τῶν παραχθέντων κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Τούτους, κατὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, θέλει τοὺς ἐφοδιάσει τὸ Ὀμοσπονδιακὸν Ὑπουργεῖον τοῦ Ἐμπορίου μὲ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα καὶ τὰς ἀναγκαίους

σας λεπτομερεῖς πληροφορίας πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων καθηκόντων των περὶ καλλιτέρας ἐμπορικῆς διεισδύσεως εἶνε, κατὰ τὰς σχετικὰς ὁδηγίας, ὅπως, ἐὰν δὲν ἐπιτύχωσιν ἐν τῇ χρήσει τῶν συνήθων μέσων, καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν καὶ πληροφοροῦνται περὶ τῆς ἰδιαίτερας ζωῆς ἐκάστου πελάτου καὶ καταναλωτοῦ, περὶ τῆς κλίσεως των, περὶ τῆς ἀδυναμίας των καὶ νὰ προσφέρωσι τὴν φιλίαν καὶ φιλοξενίαν των, ὡς καὶ πᾶσαν δυνατὴν ὑποστηρίξιν εἰς πᾶν πρόσωπον δυνάμενον νὰ βοηθήσῃ τὸ Γερμανικὸν ἐμπόριον ἢ πᾶν πρόσωπον ἐπιδεχτικὸν πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην.

Ἐὰν δὲ τέλος ὁ commis voyageur ἐξοδεύσῃ πᾶσας τὰς χρηματικὰς καὶ εἰς εἶδος παρακαταθήκας του, δὲν ἔχει ἢ νὰ ἀποταθῇ εἰς τὸ πλησιέστερον Γερμανικὸν Πρακτορεῖον, ἵνα ἀνεφοδιασθῇ παρ' αὐτοῦ.

6) Μελετῶσι τὴν ἄμεσον μετὰ τὴν εἰρήνην ἴδρυσιν ἐνός ἐιδικοῦ Ὑπουργείου Ἐξαγωγικοῦ Ἐμπορίου, ὅπως τοῦτο κανονίσῃ καὶ διευθύνῃ τὴν κατάλληλον καὶ μᾶλλον προσοδοφόρον τοποθέτησιν τῶν ἀναριθμητῶν ἀποταμιευμάτων τοῦ Γερμανικοῦ ἐμπορίου.

7) Διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν παρὰ ἰδιοτιῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ οὐχὶ παρ' ἀρχικῶν ἐμπειρῶν ἐμπόρων συσσώρευσιν τροφίμων καὶ διαφόρων πρώτων ὑλῶν ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ἀντάντ, ἧτις συσσώρευσις θὰ προεκάλει μετὰ τὴν πρώτην κερδοφόρον τοποθέτησιν ἄγχιον ἀνταγωνισμόν, εἰς τὸν ὅποιον θὰ ὑπέκυπτον κατὰ φυσικὸν λόγον οἱ οικονομικῶς ἀσθενέστεροι εἰς τοὺς ἰσχυροτέρους, μελετῶσι τὴν ἴδρυσιν ἐιδικοῦ Κυβερνητικῶν-Γραφείων, «Reichstellen» καλουμένων, εἰς ἃ θέλει ἀνατεθῆ ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ τούτου ἐμπορίου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀνωτέρω συσσώρευσεως καὶ πρὸς διανομὴν τῶν ἀνωτέρω ὑλῶν κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς πράγματι ἐμπόρους καὶ

8) Ἐπὶ τῇ προβλέψει τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μετὰ τῶν λαῶν τῆς Ἀντάντ ἐμπορικῶν σχέσεων μελετῶσι τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῶν ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας πληρωμῶν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Πρὸς τοῦτο δὲ προτείνουσι τὴν ἴδρυσιν ἐιδικοῦ γραφείου ὑπὸ τὸν τίτλον «Γραφεῖα Συμψηφισμῶν», ἅτινα θέλουσι κανονίξῃ τὰς πληρωμὰς καὶ τοὺς λογαριασμοὺς μεταξὺ τῶν Γερμανῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ὁμόρων Κρατῶν.

Οὔτω ἐπὶ παραδείγματι μελετῶσι νὰ συσταθῇ διὰ τὰς μετὰ τῆς Ἰταλίας συναλλαγὰς ἐν τοιοῦτον Γραφεῖον συμψηφισμῶν ἐν μεσημβρινῇ τιμὴ πόλει τῆς Γερμανίας καὶ ἕτερον ἐν Μιλάνῳ. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου οἱ μὲν Γερμανοὶ ἐξαγωγεῖς θὰ λαμβάνωσι μάρκα εἰς πληρωμὴν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων, οἱ δὲ εἰσαγωγεῖς θὰ πληρώνουν ἐπίσης εἰς μάρκα, ὅπως οὔτω περιορισθῶν κατὰ τὸ δυνατόν ἐλάχιστον ὄριον αἱ διακωμύσεις τοῦ συναλλάγματος

Τοιαύτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἶνε ἡ ἐνδιαφέρουσα σήμερον ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Ἀντάντ οικονομικὴ κατάσταση τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας καὶ τὰ λαμβανόμενα παρὰ ταύτης μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου οικονομικοῦ μεταπολεμικοῦ προβλήματός της.

ΣΟΛΩΜΟΣ

(ΑΝΑΔΡΟΜΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ)
Γ'.

Και τώρα ἄς ἀφήσωμεν τὸν ποιητὴν νὰ διηγήσῃ τὴν ἐπέροχον γλῶσσαν του:

Ἔστιν ὁ Ἔρωτας χορὸς μὲ τὸν ξανθὸ Ἀπρίλη,
καὶ φῶς ἤθεε τὴν καλὴν καὶ τὴν γλυκεῖαν τῆς ὥρας
καὶ μὲς τῆς σκιάς τοῦ φθινοπώρου καὶ κίλει δροσὴς καὶ μόσχο
ἀνάκουστος κλαϊδισμὸς καὶ λυποθυμισμένος.
Πρὸς καθάρσια καὶ γλυκά, πρὸς χαριτωμένα
χύνονται μὲς τὴν ἄβυσσον τῆς μοχοβολισμένης,
καὶ πέρνουνε τὸ μόσχο τους, καὶ ἀφίονον τὴν δροσιά τους,
καὶ, ὅλα στὸν ἥλιο δείχνοντας τὰ πλούτια τῆς πηγῆς τους
τρέχουν ἔδω, τρέχουν ἐκεῖ καὶ κάνουν σάν ἀηδονία ..

Ἄλλ' οἱ πολιορκημένοι δὲν πίπουν εἰς τὴν παγίδα, τὴν ὅποιαν τοὺς στήνει ἡ φύσις. Ὁ ὑποφλεγόμενος πόθος τῆς ζωῆς δὲν τοὺς πείθει νὰ παύσων τὴν ἀντίστασιν. Ἀδιάφορον ἂν τὸ «μέγα πέλαγον βαρεῖ τὸ ψαροκάλυβον», ἂν ὁ πολεμικὸς νοῦς τοῦ Εὐρωπαϊοῦ, τὸ ἄτι τῆς Ἀραβίας, τὸ δόλι τοῦ Τούρκου μαζί με τὴν σαγηνευτικὴν ἀνοιξιν συνώμοσαν ἐναντίον των. Οἱ πολιορκημένοι παραμένουν ἀκλόνητοι:

Δὲν τοὺς βαρύνει ὁ πόλεμος
ἀλλ' ἔγινε πνοή τους
... καὶ ἐμπόδιον δὲν εἶναι
οἷες κορασιὲς νὰ τραγοῦδων
καὶ σ' ἀπαυτιά νὰ παίζουν.

Ἐν τούτοις ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀντίστασις εἶναι πεπερασμένη. Τὸ κάσιον θὰ πέσῃ ἐλλείψει πνευματικῶν. Ἀποφασίζεται ἡ ἔξοδος. Φεύγοντες θ' ἀφήσουν μόνον σποδὸν εἰς τὸν δάσβαρον ἐχθρόν:

Καὶ βίβω τὴν τὰ παιδιὰ καὶ τίς ἐντροπιαστικὸς
γύρον στὴ φλόγα π' ἀναφαν, καὶ θλίβετ' ἡ θέρμαν
μ' ἀγαπημένα πρόματα καὶ μὲ σεμνὰ κοσμήματα,
ἀκίνητες. ἀστέναγτες δίχως νὰ ὀφίουν δάκρυ
Καὶ γὰρ ἡ σπῖθα τὰ μαλλιά καὶ τὰ λυωμένα ὄμματα
γλήγορα, σιγά, νὰ φανῆς, οἱ φουχτες νὰ γεμίσουν.

Αἱ προετοιμασίαι ἔγιναν. Τώρα:

Εἰν' ἔτοιμα στὴν ἀποπληγὴ πλημύρα τῶν ἀρμάτων
δρόμο νὰ σπῶσιν τὰ σπαθιά, καὶ ἐλεύθερα νὰ μείνουν,
ἐκεῖθε μὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἔδωθε μὲ τὸ χάρο.

Τ' ἀποσπάσματα τοῦ ἱερίου σχεδίου σιαματοῦν ἔδω.

***

«Εἰς τοὺς «Ἐλευθέρους Πολιορκημένους», γράφει ὁ Πολυλάς, ἔπρεπε νὰ φανῇ ἀκέραιος ὁ ἄνθρωπος· τὸ ὕψος τῆς ψυχῆς καὶ ἐν ταῦτ' ἡ φυσικὰ αἰσθήματα εἰς δὴν των τὴν σφοδρότητα. Αὐτὸ τὸ σέβας πρὸς ὅλα τὰ ιδιώματα τοῦ θεῖου πλάσματος ἀγάγκασε τὸν ποιητὴν νὰ μὴ θυσιάσῃ κανένα ἀπὸ αὐτὰ, ἀλλὰ νὰ τὰ θέτῃ ὅλα εἰς μίαν ἀρμονικὴν ἰσοζυγίαν νὰ παραστήσῃ πλαστικῶς τὰ πνευματικὰ ἀνθρώπινα ὁμήματα, αἰσθήματα, φρονήματα καὶ πάθη τὸν ἔρωτα, τὴν μητρικὴν ἀγάπην, τὸν ἐνθουσιασμό τῆς δόξας, τὴν φιλοφιλίαν, τὸν ἔρωτα πρὸς τὰ κάλλι τῆς φύσεως, τὴν ὥρα ὅπου θανάτου σκιά τὰ σκεπάζει τὸν ἀγωνιζόμενον» καὶ σύγχρονα νὰ δείξῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος μπροστὰ εἰς ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ἐναντιότητάς. Αὐτὴ ἡ αὐτονομία ἔπρεπε νὰ φανῇ ὅμοια, ἀλλὰ μὲ διαφορευτικὴ μορφή, εἰς τὸν

ἀνδρικὸν καὶ τὸν γυναικεῖον χαρακτῆρα» καὶ ὡς κορυφὴ τοῦ ἠθικοῦ αὐτοῦ μεγαλείου ἐφαίνεται εἰς τὸ ποίημα μία τῶν γυναικῶν, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ ποιητὴς ἔδινε ἕνα πνεῦμα φιλέρευνο, διρασμένο νὰ ἐννοήσῃ τι ἀπὸ τὰ μυστήρια τοῦ παντός. Ἀπὸ αὐτῆ τῆς μουσικῆς διάθεσι τῆς γυναικὸς πιάνεται ὁ Πειρασμός, ὅπως τὴν κάμῃ νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὅποιαν αὐτὴ ἐνώθη καὶ βασιστῆται μετὰ τοὺς ἄλλους ἀγωνιστάς.»

Ἀντιλαμβάνει εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης ποῖον ἐπιπλοῦν ἀριστοῦργημα ἐπρόκειτο νὰ χάρισῃ εἰς τὴν νεαρὴν φιλολογίαν μας ὁ Διονύσιος Σολωμός: Τὰ πραγματοποιηθέντα τμήματα μαρτυροῦν περὶ τοῦ ἀπερίττως μεγαλοπροποῦς οὐνόλου. Ποῖα ψυχικότης, ποῖος ἐσωτερικισμὸς, ποῖα μουσικὴ διάθεσις, ποῖα μέθοδος ἐντελῶς ἀντιρρητορικῆς. Ὁ κάθε στίχος ἀποτελεῖ ἕνα ζωητῶν κῆρυγμα, μίαν μουσικὴν φράσιν. Μόνον μεγάλοι ποιηταὶ μεταξὺ τῶν συγχρόνων του ἔδωκαν συγκινήσεις ἀναλόγους πρὸς ἐκεῖνας ποῦ μᾶς δίδουν τὰ φωτεινὰ αὐτὰ συντοίμματα.

Οἱ Ἐλευθέροι Πολιορκημένοι ἐπῆρξαν τὸ κύριον ἔργον τῆς ζωῆς τοῦ Σολωμοῦ. Τοὺς ἀρχίζει νέος. Εἰς τὰ 44 ἀποφασίζει νὰ τοὺς μετασκευάσῃ ἀπορρίπτων τὴν ῥίμαν καὶ τὰς συνιθῆσεις. Εἰς τὰ 1849 ἀσχολεῖται ἀκόμη μετὰ τοὺς «Ἐλευθέρους Πολιορκημένους.»

Εἰς τί νὰποδοῦσμεν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Σολωμοῦ ὅπως πραγματοποιήσῃ ὅ,τι εἶχεν ἀριτίως συλλάβει; Εἰς τὴν οἰκογενειακὴν δίκην, ἡ ὅποια τοῦ ἐφαρμάκωσε τὴν ζωὴν; Εἰς τὴν κατὰχρησιν τῶν οἰκογενειακῶν ποιῶν ποῦ τοῦ παρέλυσεν τὸ νευρικὸν σύστημα; Εἰς τὴν ἐλλειψιν θερμοῦ περιβάλλοντος γεννητῆς τὴν αἰσιοδοξίαν ποῦ εἶναι ἰσοσυνεπὴς εἰς τὸν δημιουργόν; Ἴσως εἰς ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὴν περισσότερον εἰς τὸ γεγονός δι' αὐτὸν ἐδυσκόλησεν ἡ λεκτικὴ ἔλλειψις, τὴν ὅποιαν δὲν εἶχε πρόχειρη; Ἦθελε τὸ ἔργον τοῦ γλωσσικῶς ἄριστον. Τόσον ἄριστον, ὅσον τὰπομείναντ' ἀποσπάσματα. Τὰ ὅποια ἀκόμη καὶ σήμερον ἀποτελοῦν τὴν ἐπεριτάτην «καλλιτεχνίαν» τοῦ ὁραίου ιδιώματος, εἰς τὸ ὅποιον ἐγράψαν τὰ δημοτικὰ τραγοῦδια.

Ἀπὸ τοῦ 1847 μέχρι τοῦ 1851 ὁ Σολωμός ἐπανερχεται εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ἰταλικῆς. Γράφει τὴν «Αὐσελεπὰ», τὸν «Ὀρφῆον», τὴν «Σαπφῶν», τὸ «Ἑλληνικὸν Καράβον». Ἀλλὰ περὶ τῶν ξενολόγων αὐτῶν συνθέσεων, ὡς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀποσπασμάτων ποῦ ἐγράψαν κατὰ τὸ τέρας τῆς ζωῆς τοῦ Σολωμοῦ ἀξίζει ν' ἀσχοληθῶμεν ἄλλοτε ἰδιαιτέρως.

***

Ὁ Σολωμός εἶναι ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ καθαρότερα αἰσθητικὴ συνείδησις τῆς λογοτεχνίας μας, ὁ μόνος ἀκίνδυνος διδάσκαλος. Γλωσσικῶς, ὅχι μόνον κατὰ θεωρίαν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πράξει εἶναι ὁ καλλιτεχνικὸς δὴγός: Ὅσακις ἀμφιβάλλομεν περὶ τῶν νέων μας κατευθύνσεων πρὸς αὐτὸν ἐπανερχόμεθα. Καὶ εἶναι δίκαιον. Αὐτῷ αὐτὸς ὑπῆρξεν ἀνώτερος τερροποιῶν, ἀπληλαγμένους θαρραλοτήτων, δὲν ἐκνυριεῦθη ποτέ του ἀπὸ τὴν μαρίαν τοῦ νέου καὶ τοῦ πρωιτοῦτου πιστεύσας εἰς τὴν ἀκωνιότητα τοῦ «ἀνθρώπινου» ὁραίου.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜ. Π. ΣΦΗΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Γωνία Πειραιῶς - Μενάνδρου

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΜΟΝΟΝ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐσωτερικοῦ Δρ. 40. — Ἐξωτερικοῦ Φρ. 55.—

Τὰ ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Η ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΕΙΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Ἡ μελετωμένη σύστασις Παραδουναβείου Ὁμοσπονδίας εἶνε ζήτημα, τὸ ὅποιον ἐνδιαφέρει μεγάλως τὴν Ἑλλάδα, νομίζομεν, καὶ ὁ κ. Βενιζέλος ἐν Παρισίοις βεβαίως δὲν θὰ ἀπέχη ἀπὸ τοῦ νὰ παρακολουθῇ τὰς ἐπ' αὐτοῦ διαπραγματεύσεις ἀγρόπνως. Τίνα σημασίαν ὅμως ἀκριβῶς θὰ εἶχε διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ σύστασις μιᾶς τοιαύτης Ὁμοσπονδίας; Ἴδου ζήτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ οἱ ἄλλοι ἐκ τῆς θέσεώς των ἐνδεδειγμένοι κρίνουν περιττὸν νὰ διαφωτίσων τὸν λαόν, ἀλλὰ νὰ φωτισθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι ἀπὸ μίαν σχετικὴν δημοσίαν συζήτησιν.

Εἶνε ἀληθῶς θλιβερὸν τὸ θέαμα τῆς διανοητικῆς ἀποτελεματώσεως τῆς Ἑλλάδος, μενούσης διαρκῶς ἔξω πάσης διανοητικῆς κινήσεως! Καὶ ἔπειτα γίνεται λόγος περὶ συστάσεως καί... Ἀκαδημίας!

ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ

Ὁ τμηματάρχης τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Αὐτιάς ἀναχωρεῖ κατ' αὐτὰς εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Βόλον ὅπως ὀργανώσῃ τὰ Ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια καὶ τῶν πόλεων τούτων. Δὲν νομίζομεν ὅμως, ὅτι διὰ τῶν ἰδρυόμενων Ἐπιμελητηρίων θέλουσιν ἐπιτευχθῆ σκοποὶ εὐρύεροι καὶ σημαντικώτεροι ὡς ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους τονίζει εἰς τὸ σημερινὸν ἄρθρον τοῦ ὁ συνεργάτης μας κ. Γ. Ἡλιάδης. Ἀξίζει νὰ σημειώσωμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι καὶ ἡ ἀριστούστατος Ἐνωσις τῶν Σωματείων καὶ Συντεχνιῶν Ἐργοδοτῶν τῆς Ἑλλάδος πρόκειται νὰ διατυπώσῃ κατ' αὐτὰς μορφήν κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων, ὡς ἐνηφιόσθη καὶ τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν, φρονούσα ὅτι δι' αὐτοῦ δὲν ἐξυπηρετοῦνται τὰ γενικώτερα κοινωνικὰ συμφέροντα, τὰ ὅποια ἀντιπροσωπεύουν καὶ ἄλλα ἐπαγγελματικὰ τάξεις, ἐκτὸς τῶν ἐμπόρων.

ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Εἴμεθα περιεργοὶ νὰ ἴδωμεν τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια πρόκειται νὰ ἐκλέξῃ ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ στείλῃ μετ' ὀλίγον ὡς ἀνωτέρους πολιτικούς ὑπαλλήλους εἰς τὴν Σμύρνην. Διὰ τὸν ὑπέρροχον Στεργιάδην βεβαίως δὲν ἔχομεν οὔτε λέξιν νὰ εἴπωμεν. Τὸν Στεργιάδην ὅμως τὸν ἐξέλεξεν ὁ κ. Βενιζέλος, ἐνῶ τοὺς ἄλλους πρόκειται νὰ τοὺς ἐκλέξουν οἱ ὑπουργοὶ του. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἴμεθα περιεργοί.....

ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΗ Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Χωρίς να συμφωνούμε απόλυτως προς τὰ ἐν τῷ κτω ἔργῳ ἀρθροῦ τοῦ φίλου κ. Κ. Σπυρίδου προτεινόμενα, δημοσιεύομεν οὐχ ἢ τον τὸ ἀρθρον αὐτὸ κατὰ καθήκον, τὸ ὁποῖον νομίζομεν, ὅτι ἔχομεν. Ὁ κ. Σπυρίδου ἰπὴρξε, πράγματι, ἰδεολόγος πάντοτε προηγήθεις τοῦ καιροῦ του. Ἐξ ἰδιοσυγκρασίας μᾶλλον ἰπὴρξε περιφρονητῆς πείσης ἐγγυτέρας πραγματικότητος. Ἄλλ' οὐδέεις θὰ ἠδύνετο νὰ ἀρηθῆ ἢ εἰς αὐτὸν ἀξίαν ἐπιστημονικὴν στανίζουσαν ἐν Ἑλλάδι καὶ οὐδέεις ἀκόμη, θὰ ἠδύνετο νὰ μὴ ὁμολογήσῃ, ὅτι διὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν θέμα τῆς Βαλκανικῆς ὁμοσπονδίας, εἶνε λόγῳ τῶν εἰδικῶν μακροχρονίων σπουδῶν τοῦ ὁ ἀρ-μοδιώτερος ὅλων νὰ εἴπῃ γνήμην. Τὸ κατω-τέρω ἀρθρον ἐδημοσιεύθη τελευταίως γεωμαν-στὶ τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἐν Βέρνη ἐκδιδόμενον ἰπὸ τὸν τίτλον «Ἀνθρώπινη» ὄργανον τῆς «Ἐνώσεως πρὸς ἀμυναν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου».

Τὰ ζητήματα τῆς διαμορφώσεως τῶν μελλουσῶν σχέσεων τῶν Κρατῶν καὶ τῶν Λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς εἶναι ὁμολογουμένως ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα, τὰ ὁποῖα προβάλ-λουν εἰς πάσαν συζήτησιν περὶ ἀποκαταστάσεως δι-αρκεῖς εἰρήνης καὶ ὁργανώσεως τῶν διεθνῶν σχέ-σεων. Ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα δεόν νὰ λυθῶσιν ὑπὸ τὸ πνεῦμα στενωτέρας προσεγγίσεως τῶν ἐν λόγῳ Λαῶν, ὑπ' οὐδενὸς σήμερον ἀμφισβητεῖται. Μόνον διεροπᾶται τις ποῖα πιθανότητες ἐξελίξεως παρου-σιάζονται μετὰ τὴν ἦταν τῆς Τουρκίας καὶ Βουλ-γαρίας καὶ τὴν διάλυσιν τῆς Ἀδοτρο-Οὐγγαρίας. Νο-μίζομεν, ὅτι δυνατόν νὰ καθορισθῶσιν τρεῖς τοιαύ-τας πιθανότητες: 1) Τὴν ἴδουσιν μίᾳ στρατιω-τικῆς καὶ πολιτικῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας ὑπὸ τὸν τύπον ἐνός Ὁμο-σπόνδου Κράτους, ἀποκλειομένης τῆς Τουρκίας. 2) Τὴν ἴδουσιν μίᾳ Σοσιαλιστι-κῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας. 3) Τὴν ἴδουσιν μίᾳ στενωτέρας Ὁμοσπονδίας Κρα-τῶν ἐντὸς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς θὰ ὀνομάζομεν Νοτι-ανατολ-ευσω-παστατικὴν Ὁμοσπονδίαν.

Ἄλλ' ἐν Βαλκανικῶν Ὁμοσπονδῶν Κράτος ὡς στενωτέρα ἔνωσις μὲ ὀρισμένως στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς τάσεις θεωρεῖται σήμερον ὡς ἠ ἀκατόφ-θωτον. Θὰ ἀπετέλει ἀναχρονισμόν, διότι προϋποθέ-τει τὴν διατήρησιν τῆς μυστικῆς διπλωματίας καὶ τῆς πολιτικῆς τῶν μυστικῶν συνθηκῶν, διότι θὰ ἐπενο-εῖτο ὡς στρατιωτικόν, πολιτικόν καὶ οικονομικόν προϋπόθρον ἐναντίον τῆς μίᾳς ἢ τῆς ἄλλης ἐνώσεως καὶ οὐδόλλως θὰ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰς μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ἀδοτρο-Οὐγγαρίας καὶ τοῦ Ρωσικοῦ Κράτους δημιουργηθείσας σχέσεις. Ἀφ' ἐτέρου θὰ ἐδύοκετο εἰς ζωπρᾶν ἀντίφασιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ καθιερωμένου νέου Διεθνῶς Δικαίου, αἵτινες ἀπο-κλείουσι πάσαν στενωτέραν στρατιωτικὴν καὶ πολι-

τικὴν ἔνωσιν. Θὰ ἦτο δὲ πρὸς τοῦτοις ἀπραγματο-ποίητον, διότι ἐν Ὁμοσπονδῶν Κράτος αὐτὸ καθ' ἑ-αυτό, ὡς πολιτειακὸν μόρφωμα, προϋποθέτει, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔλλειψιν ἐδάφους προστριβῶν καὶ ἔν-τονον αἰσθημα συνοχῆς, καλλιεργηθὲν διὰ συμβιώ-σεως, γεωγραφικῆς ἐνότητος, ἰδιαίτερον πολιτικῶν σχέσεων κτλ., τοῦθ' ὅπερ ὀρισμένως δὲν συμβαίνει εἰς τὰ Βαλκανικὰ Κράτη, τὰ ὁποῖα χωρίζονται δι' ἐθνικῶν μίσους, φανατισμοῦ, ἀρηνοῖς προπαγάνδας, δυναστικῶν ἐρίδων καὶ ἄλλων ἀντιζηλιῶν. Διὰ τοῦτο πρὸς τὸν πολέμον διετυπώσαμεν σφοδρὰς ἀμφι-βολίας διὰ τὴν σῦνασιν τοιαύτης Ὁμοσπονδίας καὶ ὑπεδείξαμεν τὰς μεγάλας πολιτικο-γεωγραφικὰς διαφορὰς, τὰς ὑφισταμένας μεταξὺ Κρατῶν, ὡς ἢ ἀμφίβιος βαλκανικὴ καὶ μεσογειακὴ Ἑλλάς, ἢ κεντρο-εὐρωπαϊκὴ καὶ βαλκανικὴ παραδουναβείος Ρουμανία καὶ τὰ ἐνδοβαλκανικὰ Κράτη Σερβία καὶ Βουλγαρία. Θὰ ἦτο τέλος μίᾳ τοιαύτῃ Ὁμοσπονδίᾳ καὶ ἀτελής, διότι θ' ἀπέκλειε τὴν Τουρκίαν ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν.

Μία σοσιαλιστικὴ ὁμοσπονδιακὴ Βαλκανικὴ Δημο-κρατία θὰ ἐσημαίνε ριζικὴν λύσιν ὑπὸ τῆς προϋπο-θέσεως μίᾳ γενικωτέρας σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπον-δίας Λαῶν καὶ πολιτισμῶν. Ἄλλ' αὕτη δὲν εἶναι ἀ-κόμη ζήτημα τοῦ παρόντος, διότι προϋποθέτει τὴν ὀριστικὴν νίκην τῆς σοσιαλιστικῆς περὶ κόσμον ἀντι-λήψεως καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῆς παγκοσμίου ἐπανα-στάσεως καὶ εἰς τὰ Βαλκάνια. Ἀπομένει, λοιπόν, μίᾳ μόνῃ πιθανότης ἐξελίξεως, καὶ αὕτη δύναται πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐξετασθῆ. Εἶναι δὲ αὕτη ἢ τῆς ἰδούσεως μίᾳ νοτι-ανατολ-εὐσω-παστατικῆς Ὁμοσπονδίας, ἢ τῆς ἀπετέ-λει ἔνωσιν ἀνεξαρτήτων Κρατῶν μὲ κοινότητα πολιτισμοῦ, συμφερόντων καὶ Δικαίου, ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμά-των. Ἡ ἔνωσις αὕτη θὰ ὀρίζετο ὑπὸ τοῦ συναισθη-ματος τοῦ Δικαίου, τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς κοινό-τητος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν συμφερόντων, θὰ ἀ-πῆται ἐκούσιον, κατὰ τὸ δυνατόν, περιορισμῶν τῆς ἐνεργείας τῶν Μελῶν Κρατῶν καὶ θὰ ἀπέφευ-γεν ἀσθηρῶς τὴν ἐπὶ τῆ βάσει τῆς πλειοψηφίας ψη-φοφορίαν. Σκοπὸς τῆς Ὁμοσπονδίας ταύτης θὰ ἦτο ἢ ἐν τῆ πρακτικῇ ἀσκήσει καὶ ἐφαρ-μογῇ τῶν ἀρχῶν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ μίᾳ στενωτέρα συν-εργασία τῶν Μελῶν-Κρατῶν ἐπὶ τῶν κοινῶν μορφωτικῶν οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημά-των τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς ἀληθοῦς δημοκρατίας φι-λελευθέρων θεσμῶν πρὸς ὄφελος τοῦ Συνόλου καὶ ἐνός ἐκάστου. Ὡς ὑπεριότη Ἀρχὴ θὰ ἴσχυεν: «Ἡ Νοτι-ανατολ-εὐσω-παστατικὴ εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς». Ἡ ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῆς Εἰρήνης ὀριζομένη σήμερον ἐδαφικὴ κηποις θὰ ἐδύοκετο ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Ἡ διακανόνισις τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν Μελῶν-Κρατῶν ἢ μεταξὺ τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ

τῶν ξένων Δυνάμεων, αἵτινες οὔτε ὑπὸ τοῦ Συντάγ-ματος τῆς Ὁμοσπονδίας κατ' ἐνδεῖαν, οὔτε διὰ μίᾳς εἰλικρινοῦς ἐρμηφείας τῶν διατάξεων αὐτοῦ θὰ ἐ-λύοντο, θὰ ὑπέκειντο εἰς τὴν κρίσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Ἡ Ὁμοσπονδία αὕτη θὰ περιε-λάμβανε ὅλα τὰ ὑπάροχτα ἢ τὰ νεοἰδουόμενα Κρά-τη, ἢτοι τὰ ὁμοσπονδα Κράτη τῶν Σέρβων καὶ Γιουγκοσλάβων, τῶν Βουλγάρων, Ἀλβανῶν, Ἑλλήνων καὶ Ρου-μάνων καὶ τὰ κρατικὰ μορφώματα, τὰ ὁποῖα θὰ προέλθουν ἐκ τοῦ διαλυομένου Ὁθωμανικοῦ Κρά-τους ὡς ἀνεξάρτητα Κράτη ἢ ὡς τμήματὰ Κρατῶν ἢ Ὁμοσπονδιῶν. Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Συντάγμα-τος τῆς Ὁμοσπονδίας θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῶσιν ὡς ἴσ-οις ζητήματα ὡς τὰ ἐπόμενα: Ἐφαρμογὴ τῶν δια-τάξεων τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ἀσφάλεια ἐ-ναντίον πολιτικῶν ἢ οικονομικῶν βλέψεων ξένων Δυνάμεων, δημοκρατικὰς βάσεις διὰ τὴν συνταγμα-τικὴν ὀργάνωσιν τῶν Μελῶν-Κρατῶν, θροκοκεντικὴ ἐλευθερία, διακανόνισις τῶν ζητημάτων τῆς ἰθαγε-νείας, ἀρμοιῶσις τῶν ἀνηκότων εἰς τὰ Μέλη-Κράτη ἐντὸς τῆς Ὁμοσπονδίας ὡς πρὸς ὀρισμένα πολιτικὰ δικαιώματα, καθὼς καὶ τὰ ἀσικὰ καὶ δη-μόσια τοιαῦτα. Ἐνιαῖον νομοματικόν, βαρικόν καὶ μετρικόν σύστημα, ἴδουσις μίᾳς Ὁμοσπονδιακῆς Τρα-πέζης καὶ ἀποκατάστασις ἐνιαίου μέσου πληρωμῆς (Ὁμοσπονδιακὰ τραπεζογραμμάτια). Βάσεις μίᾳς ἐνιαίας Κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ ἐργατικῆς προστασίας, θεμελιώδεις γραμμαὶ περὶ Χρηματιστη-ρίων, Ἐμπορικῶν Ἐταιριῶν, καὶ ἐν γένει τοῦ Ἐμ-πορικοῦ Δικαίου. Ποινικὸν Δίκαιον, Οἰκογενειακὸν δίκαιον, Ὑγιεινὴ, πολιτικὴ τῶν διωρῶτων, ὑδάτων καὶ σιδηροδρόμων πρὸς κανονισμόν καὶ προαγωγὴν τῆς κατ' ἐνδεῖαν συναλλαγῆς, στενωτέρα ταχυδρο-μικὴ, τηλεγραφικὴ καὶ τηλεφωνικὴ ἔνωσις, ζητή-ματα διεξόδου τῶν Μελῶν-Κρατῶν πρὸς τὴν θάλασ-σαν, ζητήματα τῆς θαλασσίας συγκοινωνίας, τῶν ἐ-λευθέρων λιμένων καὶ τελωνειακὰς συμβάσεις. Κοι-νὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα πρὸς ἀφύπνισιν καὶ τό-νωσιν τοῦ αἰσθηματος τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν Λαῶν τῶν Μελῶν-Κρατῶν καὶ τοῦ συναισθηματος τῆς συνοχῆς ἐν τῆ ὑπερδιεθνεῖ Κοινωνίᾳ τῆς Ἀν-θρώπινης. Γενικὰ διατάξεις τέλος πρὸς προστα-σίαν τῶν ἐθνικῶν μειοψηφίῶν καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐθνικῆς αὐτονομίας.

Αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος τῆς Ὁμοσπονδίας, αἵτινες ὀφείλουν νὰ λάβουν πρόνοιαν καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύ-ματος εἰς ὅλα τὰ Μέλη-Κράτη, ἔδον νὰ εἰσα-χθῶσι καὶ εἰς τὰ ἐθνικὰ Συντάγματα. Ἡ διαρκὴς Νομοθετικὴ Ἀρχὴ θὰ ἔδει νὰ ἀποτελεσθῆ ἐξ ἐνός Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου ἀπὸ ἀντιπρο-σώπους τῶν Μελῶν-Κρατῶν. Τὴν διάρκειαν τῆς

ἐπιτολῆς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροσώπων θὰ ὀρί-ζωσιν ἰδιαίτεροι διατάξεις τοῦ Συντάγματος. Τὸ ζήτημα τῆς ψηφοφορίας θὰ ἐκανονίζετο ἐπὶ τῆ βά-σει τῆς ἀρχῆς τῆς ἀσθηρῆς ἀποφύγῆς τῆς διὰ πλειοψηφίας ψηφοφορίας. Ὅλαι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου, αἵτινες, ἄλλως τε, θὰ ἐλαμβάνοντο συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα τῆς Ὁ-μοσπονδίας, θὰ ἔπρεπε μόνον διὰ τῆς ἐθνικῆς νομο-θεσίας νὰ γίνουσι νόμοι τῶν Μελῶν - Κρατῶν. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἀφ' ἐτέρου, θὰ ἀνετίθετο εἰς μίαν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας τὰ μέλη (Γραμματεῖς τῆς Ὁμοσπονδίας) θὰ ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ θὰ ἐπεκροῦτο ἢ ἐκλογή των ὑπὸ τῶν Ἑθνικῶν Κυβερνήσεων. Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ὁμοσπονδίας θὰ ἦσαν ὑπεύθυνοι πρὸς τὸ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου, θὰ προέταντο τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκδίδουσι μόνον διοικητικὰς διατάξεις (ὄχι καὶ νομικοὺς κανόνας), αἵτινες δι' ἐθνικῶν νόμων εἶτα θὰ ἀπέκτων ἰσχύρ διὰ τὰ καθέκαστα Μέλη-Κράτη, ἐνόςφ δὲν σχετίζονται πρὸς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ὑ-πόκεινται κατ' ἐνδεῖαν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Γραμματέων τῆς Ὁμοσπονδίας. Ἐδρα τῆς Ὁμο-σπονδίας, τέλος θὰ ἔπρεπε νὰ ὀρισθῆ ἢ Κωνσταν-τινούπολις, ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεως καὶ τῆς σημασίας τῆς ὡς ἀρχαίας Ἀυτοκρατορικῆς πόλεως καὶ πρωτεύουσῆς τῆς Ἀνατολῆς, τοσοῦτο μᾶλλον, καθόσον θὰ συστηθῆ καὶ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοι-νωνίας τῶν Ἑθνῶν διὰ τὴν ἐλευθέραν διάβασιν τῶν Στενῶν, ἢτις θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Φρονοῦμεν, ὅτι μίᾳ τοιαύτῃ Νοτι-ανατολ-εὐσω-παστατικῆ Ὁμοσπονδία, ὅπως ἡμεῖς τὴν προτεινομεν, παρουσιάζει μεγίστης πιθα-νότητας ἐπιτυχίας καὶ θ' ἀνταπεκρίνετο κάλλιστα πρὸς τὰ συμφέρονα τῆς Ὀλότητος καὶ τὰς ἀπαιτή-σεις τοῦ νέου Διεθνῶς Δικαίου. Ἀλλὰ πάντως προ-ϋποθέτει αὕτη μίαν ἐδουνεῖδητον, ριζικὴν καὶ ὀρι-στικὴν λύσιν τῶν ἐδαφικῶν ζητημάτων τῆς Βαλκα-νικῆς καὶ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς καὶ τὴν ἐπικράτη-σιν τῶν Οὐίλοσωνίων ἀρχῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΦΥΡΗΣ

Ἡ ΤΡΙΤΗ ΚΛΗΡΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενήσεται τὴν 30 Ἰουνίου (13 Ἰουλίου) 1919

Σύνολον κερδῶν Δραχμαὶ 200,000

Μέγα κέρδος » 80,000

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΙ ΝΕΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η ανατίρησητος ευρωσσία της λαϊκής μας οικονομίας και ο νέος εδαφικός διπλασιασμός του Κράτους μας θα ήδύνατο να δικαιολογήσουν τας τοιμηροτέρας ελπίδας δια τὸ οικονομικὸν μέλλον της χώρας ταύτης. Ανοτιχῶς ὅμως τοιαῦται ἐλπίδες δὲν δύναται νὰ συναχθῶσιν ὡς ἐντελῶς βάσιμοι ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων. Τὸ ἑλληνικὸν Κεφάλαιον καθίσταται ὀσμήμεροι περισσότερον δειλὸν καὶ ἀποτελεῖ γεγονὸς ἀυτόχρημα ἀπογοητευτικὸν ἢ οικονομικὴ ἀδράνεια κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν ἐν Ἑλλάδι. Ὅχι μόνον νέαι ἐπιχειρήσεις δὲν μελετῶνται πρὸς ἐκμετάλλειον τῶν τόσων πλουτοπαραγωγικῶν πόρων της χώρας, ἀλλὰ καὶ αἱ λειτουργοῦσαι τοιαῦται περιορίζουν τὸν κύκλον της δράσεώς των συνεχῶς. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον δὲν ἐνεφανίσθησαν ἐν Ἑλλάδι εἰμὴ ἐλάχιστα μόνον καὶ ἀσήμαντοι ὅλως ἐπιχειρήσεις ὑπὸ μορφήν ἀνωτύμων ἐταιρειῶν, εἰς τὰς ἐπαρχίας δὲ ἰδίως (Κοζάνην, Σάμον, Κέρκυραν κ.λ.π.) καὶ μὲ κεφάλαια ἐντελῶς ἀσήμαντα, ἀπὸ 15 ἕως 100 χιλιάδων δραχμῶν.

Ποία τάχα εἶναι ἡ αἰτία της θλιβερῆς ταύτης οικονομικῆς ἀδρανείας; Εἶναι τάχα μόνον οἱ νέοι ἐργατικοὶ ὄροι, τοὺς ὁποίους ἐνεφανίσθη ἐσχάτως νὰ φέξῃ μὲ τὴν ἑλλειριν ουστολῆς δημοσίᾳ ὁ κ. Λεων. Ἐμπειρικός; Ἀυτοὶ οἱ ἐπίσημοι κύκλοι ἀποδίδουν τὸ κακὸν περισσότερον εἰς τὴν τελευταίαν φορολογικὴν πολιτικὴν τοῦ Κράτους καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν ἐργατικὴν βουλμίαν. Πράγματι δέ. Εἶναι τὸσον δημοτικαὶ αἱ τελευταῖαι φορολογίαι παντὸς ἐκ πάσης ἐπιχειρήσεως κέρδους, εἶναι τὸσον ἀμελέητος καὶ σατραπικὸς ὁ καθορισθεὶς τρόπος της λειτουργίας των, εἶναι τὸσον ἐνοχλητικὴ καὶ τυραννικὴ ἢ ἀδιάκοπος ἐπέμβασις τῶν ποικίλων ὑπαλληλικῶν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐργαζομένων κεφαλαίων καὶ ἐπιτείνει τὸσον πολὺ τὴν ἐξακολουθοῦσαν γενικὴν ἑλληνικὴν ἀνωμαλίαν, ὥστε δικαίως νὰ διατάξῃ πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις θὰ ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ οἰανδήποτε ἐπιχείρησιν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον. Σκέψεις σοφώτεροι θὰ ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ αἱ ψιθυρίζουσαι μεταρρυθμίσεις τῶν τελευταίων φορολογικῶν νόμων θὰ ἔπρεπε τὸ ταχύτερον νὰ ἀποφασισθῶσιν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλῃ νὰ ἴδῃ τελείως μαραινομένην πᾶσαν ἐμπορικὴν, βιομηχανικὴν καὶ ναυτιλιακὴν κίνησιν ἐν Ἑλλάδι.

ΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ

Ο κ. Λεων. Ἐμπειρικός, ὁμιλήσας τελευταίως ἀπὸ τῶν σιγῶν τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου», ἀπέδωκε τὴν ἀρξαμένην οικονομικὴν νέκρωσιν ἐν Ἑλλάδι εἰς τοὺς νέους ἐργατικούς ὄρους, οἱ ὅποιοι ἐμποδίζουν καὶ θὰ ἐμποδίσουν τὴν ἀνάληψιν μεγάλων νέων ἐπιχειρήσεων ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ μέχρι σημείου τινὸς μόνον. Ὑπάρχουν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἄλλα Κράτη ἐργατικοὶ ὄροι πολὺ δυσκολώτεροι καὶ χειρότεροι ἀπὸ τοὺς ἐν Ἑλλάδι, καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ ἀκίνησία οικονομικὴ, ὅποια

ἤρχισε παρ' ἡμῖν, οὔτε δειλιᾷ ἐκεῖ τὸ Κεφάλαιον τὸσον ὅσον ἐδῶ. Πρωτίστη αἰτία τοῦ κακοῦ παρ' ἡμῖν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, εἶναι ἡ κρατικὴ ἀπεριοκέρια καὶ ἡ κρατικὴ ἀνεπάρκεια.

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἦσαν ἐντελῶς ἀκριβῆ ὅσα εἶπεν ὁ κ. Ἐμπειρικός, δὲν ἦτο πάλιν αὐτὸς ὁ ἀρμολιώτερος διὰ τὰ φέξῃ τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ τὰ ἐπικρίνη τὴν νέαν ἐργατικὴν κατάστασιν. Ὁ κ. Ἐμπειρικός ἀντιπροσωπεύει τὸ πολὺ χονδρὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρξεν ὅσον ἔπρεπε ἠθικόν. Αἱ ὑπερβολαὶ αὐτοῦ καὶ ὁ τρόπος της δημοσίας ἐμφανισεώς του εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐξήγησαν τὸν ἐργάτην. Δὲν θὰ ἐπειροδοῦν δὲ ἔργον δικαιοσύνης, ἐὰν καντηριάζοντες τὸν ἐργάτην μολοσεβικίζοντα, παρηγόρουμεθα ἐν σιγῇ πρὸ τοῦ κ. Ἐμπειρικού, νομιμοποιημένου ἀρχιμπολοσεβίκου αὐτοῦ. Βεβαίως πρέπει νὰ σταματήσῃ ὁ ἐργάτης, εἰς τὸν κατήφορον, πρὸ ἐπιτροπῆς. Ἀνάγκη νὰ σταματήσῃ ὅμως καὶ ὁ κ. Ἐμπειρικός εἰς τὸν ἀντήφορον, πρὸ ἐπιτροπῆς. Καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ δὲν δύναται νὰ ἐξαπολυθῶσιν ἐπὶ πολὺ ἀκόμη τυραννότες τὴν μετὰ τὴν μᾶζαν τοῦ Λαοῦ, τὴν παμπληθεῖν μεσαίαν τάξιν τῶν ἐργαζομένων ἀσπῶν.

ΤΑ ΡΟΥΒΛΙΑ

Τὸ ζήτημα της ἐγγυήσεως τοῦ Κράτους παροχῆς ὑπὸ της Ἑθνικῆς Τραπεζῆς δανείων ἐπὶ ἐνεχύρωσιν ρουβλίων φαίνεται, ὅτι λύεται ὀριστικῶς πλέον ἐν τὸς τῶν ἡμερῶν τούτων. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα θὰ παρῶσῃ τοιαῦτα δάνεια. Δὲν θὰ δεχθῇ ὅμως παρὰ ρουβλία Ρωμανῶν καὶ Κερένοβν μόνον, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πρῶτα εἰς τιμὴν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 25 λεπτῶν. Ἡ χαμηλὴ αὕτη τιμὴ ὀφείλεται, κατὰ τὰς πληροφορίες μας, εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Μπολοσεβίκων ἤρχισε χρησιμοποιοῦσα ἐσχάτως τὰ παλαιὰ μηχανήματα κοπῆς ρωσοικῶν χαρτονομισμάτων καὶ ἐξέδωκε δισεκατομμύρια ὀλόκληρα τοιοῦτον εἰς τύπον ρουβλίων Ρωμανῶν, τὰ ὁποῖα ἔδωσαν εἰς κυκλοφορίαν.

Εἶναι, ἀληθῶς, τρομακτικὴ ἡ νομισματικὴ ἀκαταστασία, ἣτις βασικεῖν σήμερον εἰς ὀλόκληρον τὴν Ρωσίαν. Ἰδιαιτέρως δὲ ἐκκλῶν τὴν προσοχὴν αἱ νομισματικαὶ δυσχέρειαι της Κυβερνήσεως τοῦ ναυάρχου Κολτοάκ, αἵτινες ἀπειλοῦν σταμάτημα της ὅλης ζωῆς τοῦ κράτους της Σιβηρίας. Ἡ Κυβέρνησις αὕτη εἶχεν ἐπιζητήσῃ τελευταίως νὰ εὔρη λύσιν τοῦ νομισματικοῦ της προβλήματος διὰ γραμματίων νέων, τὰ ὁποῖα παρήγγειλε νὰ τυπωθῶσιν εἰς Ἀμερικὴν. Συνεπεῖα διατυπωθειῶν ἀντιρροήσεων τῶν Συμμάχων ὅμως τὰ γραμμάτια ταῦτα δὲν ἐφθάσαν εἰς Σιβηρίαν. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ὁμοῦ ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ πρὸ τινος χαρτονομίσματα αὕτη ἢ ἰδία, ἀλλὰ τὰ νέα ταῦτα σιβηριανὰ ρουβλία, τὰ ὁποῖα ἐξέδωκε, δὲν κατέκτησαν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Κοινῶν εἰς τὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴν καὶ γενικῶς σήμερον δὲν γίνονται δεκτὰ εἰς τιμὴν μείζονα τῶν 15 ο)ο της τιμῆς τοῦ ρουβλίου Ρωμανῶν ἢ Κερένοβν. Ἡ νομισματικὴ κατάσταση της Σιβηρίας δὲν παύει οὕτω νὰ ἐπιδεινούται, δύναται τις δὲ νὰ εἴπῃ, ὅτι στερεῖται ἡ χώρα αὕτη σήμερον πλέον παντὸς ἀνταλλακτικοῦ μέσου. Κατὰ τὴν κυκλοφορίαν ἤρχισεν ἤδη ἐκεῖ νὰ χρησι-

μοποιεῖται ἡ πρωτόγονος μέθοδος της ἀνταλλαγῆς. Ὅχι δὲ μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ ὑπαρξίς μεγάλων λαϊκῶν συνεταιρισμῶν ἐν Σιβηρίᾳ ἐπέτρεπεν εἰς ξένους ἐμπορικούς οἰκους νὰ προσδῶσιν εἰς ἀνταλλαγῆς προϊόντων των μὲ διάφορα σιβηριανὰ προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα ἐξαγωγῆς, τὰ ὁποῖα οἱ σιβηριανοὶ συνεταιρισμοὶ συναθροίζον ἀπὸ τὰ μέλη των καὶ ἐξάγουν ἀκολούθως, πληρωσόμενοι εἰς εἶδος τι ἐκ τοῦ ἐξαπερικοῦ συνήθως εἰσαγόμενον, διατέμουν δὲ κατόπιν τὸ εἶδος τοῦτο μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀναλόγως. Ἡ χρησιμοποίησις αὕτη τῶν Συνεταιρισμῶν ὡς ὄργανον συλλεπτικοῦ καὶ διανεμητικοῦ συζυγῶτος βεβαίως, ὅτι ἔχει ἀποσοθήσῃ τὰ πολλὰ ἐπιπτώματα της μεθόδου της ἀνταλλαγῆς. Ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ πρωτογόνου τοῦτου μέσου κυκλοφορία δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶναι ἀσήμαντος πάντως καὶ ὁ ἐφοδιασμός της Σιβηρίας θὰ μένη ἀσφαλῶς προβλημα ἄλυτον, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξευρίσκειται λύσις τις τοῦ νομισματικοῦ της ζητήματος.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Κατὰ τὴν λήξασαν ἐβδομάδα ἐσημειώθη κάποια ζωηρότης εἰς τὸ Χρηματιστήριον, ὀφειλομένη εἰς

τὴν ἀναγγελίαν τῶν νέων ἐθνικῶν γεγονότων ἀφ' ἐνὸς καὶ εἰς τὴν ἀρχομένην ἐπανάληψιν τοῦ report ἐξ ἄλλου. Αἱ μειοχὰι της Ἑθνικῆς Ἀιμοπλοίας ἐφθάσαν τὰς 354, αἱ δὲ τοῦ ΣΠΑΠ τὰς 102 δραχμὰς, ὑποχωρήσασαι ὅμως κατόπιν εἰς τὰς 98. Σχετικαὶ ὑψώσεις ἐσημειώθησαν καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἄλλας ἀξίας. Δὲν προβλέπεται ὅμως, παρ' ὅλον τοῦτο, σταθερὰ βελτίωσις της χρηματιστηριακῆς καταστάσεως ἄνευ βελτιώσεως της γενικωτέρας τοιαύτης καὶ ἄνευ μέτρων οἰκονομικῶν, ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ἐμφύχωσιν της ὅλης οικονομικῆς μας κινήσεως.

Ἡ ἐπανάληψις τοῦ report, διὰ τὴν ὁποίαν ἀποστέλλεται εἰς τὸ Χρηματιστήριον εἰδικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου της Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Κοίττουσά, ὅτι αἱ μεταφοραὶ θὰ ἐνεργῶνται πάντως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου 1308, δὲν ἀναμένεται ὅτι θὰ ἔχη ἀξιόλογα ἀποτελέσματα. Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἔχει ἰδίως τὸ Ὑπουργεῖον της Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει τὴν χρηματιστηριακὴν καχεξίαν εἰς γενικωτέρους λόγους, ἀσχετοὺς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ τελευταίου νόμου.

ΠΩΣ ΟΡΓΑΝΟΥΤΑΙ
Η ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΙΣ

Εἶνε παρήγορον καὶ σημεῖον λίαν εὐοίωνον διὰ τὸ κοινωνικὸν καὶ οικονομικὸν μέλλον της Ἑλλάδος, ὅτι ἡ μέση, ἢ ἀστικὴ τάξις αὕτης ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ ὀργανοῦται. Συνεπῆρθη ἤδη ἐν Ἀθήναις Πανελλαδικὴ Ἀστικὴ Ἐμποροβιοτεχνικὴ Ἐνωσις, περιλαμβάνουσα πάντα ἀσπὸν καὶ μικροασπὸν, πάντα μὴ ἐκατομμυριοῦχον, δηλαδὴ, καὶ πάντα μὴ ἐργάτην. Ἡ Ἐνωσις αὕτη ἀριθμεῖ μέχρι της στιγμῆς ὑπὲρ τὰς εἴκοσι χιλιάδας μέλη, θὰ περιλάβῃ δὲ ὅλα τὰ ἀστικά ἐπαγγέλματα, καὶ τὰ ἐλεύθερα ἀκόμη.

Εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἐπιστημόνων - ἐμποροβιοτεχνῶν ἀνετέθη τελευταίως ὅπως ἐπικοινωνήσῃ μὲ ἀντιπροσωπείας ὅλων ἐν γένει τῶν ἐπαγγεμάτων - καὶ τῶν μὴ ἐμποροβιοτεχνικῶν - καὶ δώσῃ κατόπιν τὴν τελικὴν μορφήν εἰς τὴν ὀργάνωσιν της ὅλης μεσαίας κοινωνικῆς τάξεως. Τὸ πρόγραμμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διεξάγεται ἡ ἐργασία αὕτη, ἔχει ὡς ἐξῆς :

- 1) Ἴδρυσις Ἀστικῆς Πανελλαδικῆς Ἐνώσεως τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος.
- 2) Ἴδρυσις Ἀστικῶν Κέντρων κατὰ τόπους ἐκ τῶν διαφόρων ἀστικῶν σωματείων κάθε τόπου.

3) Ἀνωτάτη Ἀστικὴ Διοίκησις ἐν Ἀθήναις.

4) Ἀγροτικὴ ὀργάνωσις. Ἀγροτικαὶ ἐπαρχιακαὶ ἐνώσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἱστορικοῦ συστήματος, ἀντιπροσωπευόμεναι διὰ κοινῆς ἀντιπροσωπείας ὅλων τῶν ἀποτελούντων τὴν αὕτην ἔνωσιν γεωργοῖδιοκτητῶν.

5) Συσχέτισις τῶν ἀγροτικῶν ἐπαρχιακῶν ἐνώσεων μὲ τὰ κατὰ τόπους Ἀστικά Κέντρα καὶ μὲ τὴν Κεντρικὴν ἐν Ἀθήναις Ἀνωτάτην Ἀστικὴν Διοίκησιν.

6) Ἀνάπτυξις τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἐξελίξει της οικονομικῆς δράσεως καὶ βαθμιαία ὑποκατάστασις ὁμάδων ἀντὶ ἀτόμων ἐν τῇ παραγωγῇ πρὸς ἐπίτευξιν μεγάλης βιομηχανίας ἐπὶ νέων ὑγειῶν βάσεων καὶ ἀρχῶν.

Αὐτὸ εἶνε τὸ πρόγραμμα της ὀργανομένης αὕτην τὴν στιγμὴν ἀστικῆς τάξεως. Ἡ τάξις αὕτη ἐννοεῖ, ὡς βλέπει πᾶς τις, νὰ χειραφετηθῇ καὶ νὰ ζήσῃ. Ἐννοεῖ νὰ ἐπιβάλῃ αὕτη τὰς δικαίας θελήσεις της. Καὶ θὰ τὸ κατορθώσῃ ἀσφαλῶς, ὑπερηπῶσα οἰανδήποτε ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα ἤθελον τυχὸν προβληθῇ εἰς τὸν δρόμον της.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἀπ' τὴν ἀρχὴν ποὺ πρωτανοιχτήκανε τὰ μάτια μου στὸ δημοτικιστικὸ φῶς, μὰ πῶς ουστηματικά ἀπὸ τὴ 1906 ποὺ ἀνοίχτηκε στὸ «Νουμῶ» ἡ πλατεία σοσιαλιστικὴ συζήτηση, ἐξαιτίας τοῦ φωτεινοῦ βιβλίου τοῦ Γ. Σκληροῦ («Τὸ κοινωνικὸ μας ζήτημα»), ἄρχισα νὰν τὸ συζητῶ μὲ τὸν ἐαυτὸ μου καὶ σιγὰ σιγὰ ἡ τέτοια συζήτηση ἐδραιώθηκε σὲ ἀκλόνητη πεποίθηση μέσα μου, πὼς τότε μοναχὰ θὰ προκόψει ὁ δημοτικιστικὸς ἀγώνας καὶ θὰ ὀριμώσει καὶ θὰ φέρει ἀγλαοὺς καρπούς, διὰν οἱ προσοπάθειές μας ὄλες στραφθοῦν πρὸς τὸ λαὸ, πρὸς τὶς μεγάλες λαϊκὲς κ' ἐργατικὲς μάζες καὶ ζητήσουμε νὰν τὶς μεταβάλλουμε ἀπὸ ἀδιάφορες καὶ πολέμιες, σὲ σύμμαχες, ἀκόμα καὶ σὲ πρωτεργάτισες.

Ἐνα σιγίριμο τοῦ τιμονιοῦ, κι ὅλα μιὰ χαρὰ θὰ πηγαίνανε, πρῶτα. Ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ πάρομε μὲ τὸ μέρος μας τοὺς μορφωμένους, ποὺ ἀποτελοῦν τὴ μειονοψηφία μὰ καὶ ποὺ μοιραία θὰ ἀρχόντουσαν μοναχοὶ τοὺς μαζί μας (γιατὶ ἀληθινὰ μορφωμένος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲ σφαλνάει τὰ μάτια του πρὸς τὸ φῶς καὶ πρὸς τὴν ἀλήθεια), νὰ σιγίριμομε τὸ τιμόνι πρὸς τὴ μεγάλη λαϊκὴ πλειονοψηφία, αὐτὴ νὰ κατηγήσουμε κι αὐτὴ σιγὰ σιγὰ νὰ φανατίσουμε. Κ' εἶτσι, ἔχοντες τὸν ἐργαζόμενον λαὸ μαζί μας, θ' ἀφαιρούσαμε ἀπὸ τοὺς λογῆς δημοκόπους κ' ἐκμεταλλευντές, σχολαστικὸς ἢ κομματικὸς ἢ ὅ,τι ἄλλο, τὴ μόνη καὶ μεγάλη δύναμη, ποὺ τὴ φανατίζανε μὲ ἀδιάντροπες ψευτιὲς καὶ αἰτιμὲς σνοκοφαντίες καὶ τὴν ἐκινούσαν, ὅπως κι ὅσες φορὲς ἤθελεν, ἐναντίον μας (Ἐυαγγελικά, Ὁρθόδοξα, Συνταγματικά κτλ.) γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὰ κομματικὰ τοὺς συμφέροντα καὶ νὰ τελιώσουν τὶς ἀτομικὲς τοὺς δουλιές.

Ἄμα ὁ λαὸς ἐφωτιζότανε, ἄμα κατεβαίνανε σ' αὐτὸν καὶ τοὺ ἀποδείχναμε ὀλοφάνερα πὼς ὁ δημοτικιστικὸς ἀγώνας γίνεται γιὰ τὸ ἴδιο τὸ συμφέρον του, πὼς οἱ δημοτικιστὲς τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦν παρὰ νὰν τὸν φωτίσουν καὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὴν αἰσχρὴ ἐκμετάλλευση ποὺ ἐγινότανε σὲ θάρος του, πὼς δημοτικισμὸς σημαίνει ἀπολυτισμὸς τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν κεφαλαιοκρατικὴ καὶ κομματικὴ τυραννία, ἄμα ἐγινόντουσαν αὐτὰ τὰ πράγματα, ὁ ἀγώνας μας θὰ εἶχε τελιώσει ἀπὸ χρόνια καὶ τὸ ἔθνος, ἀπολυτισμένο ἀπὸ τὸ βραχνῆ τοῦ ἀπαίσιου σχολαστικισμοῦ, θὰ τραβοῦσε ἐλαφρότερο πρὸς τὴν πρόοδο καὶ τὸν τέλειο ἐκπολιτισμὸ του.

Ἔτσι τὰ βλεπα τὰ πράγματα. Ἔβλεπα ἡ ἰδεολογία τοῦ δημοτικισμοῦ, ὅπως μὲ ὄλο τὸ πλάτος της, καὶ μὲ ὅλη τὴν ἀρχοντιά της, μᾶς τὴν ἔδειξε καὶ μᾶς τὴν δίδαξε ὁ Ψυχῆς, εἶτανε συγγένεια, ἀδελφότη, πῆς, τὴς ἰδεολογίας τοῦ σοσιαλισμοῦ, κι ὅπως ἕνας δημοτικιστὴς—ὄχι μόνον δημοτικιστὴς στὴ γλώσσα, μὰ καὶ στὴν ψυχὴ δημοτικιστὴς—γιὰ νὰ χεῖ πλέρια τὴ συνείδηση τοῦ δημοτικισμοῦ, εἶταν ἀπαραίτητο νὰναι καὶ σοσιαλιστὴς, εἶτσι κι ὁ γνήσιος, ὁ καθαρὸς, ὁ βαθυστόχαστος σοσιαλιστὴς ἀπαραίτητο, ἀπὸ ἀνάγκη ζωῆς κι ἀπὸ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη, νὰναι καὶ δημοτικιστὴς. Δημοτικισμὸς χωρὶς σοσιαλισμὸ,

εἶναι μισὴ καὶ μίση ἰδεολογία, τὸ ἴδιο εἶναι καὶ σοσιαλισμὸς χωρὶς δημοτικισμὸ... Ὅσοι δημοτικιστὲς ἀγνοοῦνται ἢ πολεμοῦν τὸ σοσιαλισμὸ, εἶναι δημοτικιστὲς μοναχὰ γιὰ τοῦτο ἢ ἀπὸ μὴδα, ὅπως γιὰ τοῦτο κι ἀπὸ μὴδα εἴμπορεῖ ἀδίσταχτα νὰ πῆ κανεὶς πὼς εἶναι σοσιαλιστὲς, ὅσοι σοσιαλιστὲς ἀγνοοῦν ἢ ἀγνοοῦνται τὸ δημοτικισμὸ.

Δὲ δογματίζω. Ἀιουκὴ γνώμη διαικῶν καὶ δὲν ἐπιμένω νὰν τὴ θάλω τὴ γνώμη μου γενικὴ κι ὀλοταίη. Μπορεῖ νὰ πῆρω κ' ἔξω. Δὲν τὸ ξέρω. Ἔξω μοναχὰ καὶ τὸ διακηρύττω πὼς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἴσχω συλλογιστῆ πολὺ, παραπολύ, καὶ μόνον ὅταν ἐφτάσα στὸ παραπάνω συμπέρασμα βρήκα, καὶ περηφανεύτηκα, πὼς ὁ δημοτικισμὸς μου εἶναι γνήσιος, ἀλλὰ καὶ τίμιος μαζί. Μερικοὶ ἄλλοι φίλοι μου, ποὺ βρισκόνοσαν πολλὴ σιμὰ στὸ «Νουμῶ» κι ἀποτελοῦσαν τὴν πρωτοπορεία του, ὁ Ρήγας Γκόλφης λ. χ. κι ἄλλοι δυὸ τρεῖς ἀκόμα, παραδεχτήκανε, χωρὶς τὸν παραμικρότερο δισταγμὸ τὴ γνώμη μου, οἱ ἄλλοι ὅμως, ὅπως θὰν τὸ ἴδοιμε στὴ συνέχεια τὴς μελέτης αὐτῆς, τὴν ἐπολεμήσανε δεινὰ, κι ἀποτελεσματικὰ ἀλοίμονο! κ' εἶτσι ὁ δημοτικιστικὸς ἀγώνας ἐπερατιόθεσε ἀρκετὸν καιρὸ ἤρημα. κι ἀναπαντικὰ σὰν τὴ χελώνα.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

*** ΤΥΠΟΣ ***

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΚΑΙΤΕ:

Μινιόν
Μετάφρασις ΗΛ. ΒΟΥΤΤΕΡΙΑΗ

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΓΓΛ:
Ἡ μπαλλάδα τῆς φυλακῆς τοῦ Ρίντιγγ.
Μετάφρασις Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ:
Τὸ σπῆτι μὲ τὸ ἀέτωμα
καὶ ἄλλα διηγήματα.
Μετάφρασις ΑΘ. Π. ΜΙΧΑ.

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ:
Φάουστ.
Μετάφρασις ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΤΕΡΙΑΗ.

BENIAMIN ΚΩΝΣΤΑΝ:
Ἄδὸλφος.
Μετάφρασις ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ.

ΑΡΘΟΥΡ ΡΑΝΣΟΜ:
Ὁ Ὁσκαρ Ουάιλντ καὶ τὸ ἔργον του.
Μετάφρασις Κ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΑΙ ΕΦΕΤΕΙΝΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ποῖα ἐξέλιξις εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν μας κίνησιν, τὴν περιοριζομένην μέχρι πρό τινον ἀκόμη ἐτῶν εἰς ἀραιοτάτας ἐκθέσεις ὄλων ἀπὸ κοινῶν τῶν ζωγράφων, μίαν κατὰ διετίαν καὶ πολλὰς κατὰ τριετίαν! Ὑπάρχουν ἴδη δύο διαφημιστικαὶ ἐταιρεῖαι μὲ κομποτάτας αἰθούσας διὰ τὰ ἔργα τῶν ζωγράφων ποὺ θέλουν νὰ ἐκθέσουν, ὑπάρχουν ζωγράφοι πρόθυμοι νὰ γεμίσουν αὐτὰς τὰς αἰθούσας καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀγορασταὶ πρόθυμοι ν' ἀγοράζουν ἔργα. Ἐφέτος εἶχομεν ἀνοικτὰς ἀπὸ δύο ἐκθέσεις ἀνανεουμένας σχεδὸν κατὰ μῆνα. Οἱ τεχνοκρίται εὐρήξαν δουλειὰ καὶ τ' αὐτοκίνητα τῶν ὑπουργῶν δὲν προφθαίνουν νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ βερνισάζ. Παρεπιδημῶν ξένος, ποὺ θὰ ἤθελε νὰ κριτικὴν τὴν καλλιτεχνικὴν ζωὴν τοῦ τόπου ἀπὸ τὸ φαινόμενον τοῦτο, θὰ ἔπρεπε μὲ ὄλο του τὸ δίκιο νὰ πιστεύσῃ ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ Μόναχον.

Καὶ ὅμως εὐρισκόμεθα εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ μάλιστα εἰς Ἀθήνας διαφορετικὰς ἀπὸ ἐκεῖνας ποὺ ἐγνωρίζαμεν ἔως τώρα καὶ ποὺ μᾶς κάνουν νὰ νοσταλγοῦμεν τὰς παλαιότερας. Τότε τὰ τάλαντα ἦσαν ὀλίγα, οἱ ζωγράφοι δὲν εἶχαν τὰς σημερινὰς εὐκολίας ν' ἀνοίγουν ἐκθέσεις καὶ κυρίως δὲν εἶχαν πολλὰς ἐλπίδας νὰ προσελκύσουν ἀγοραστὰς. Ἀλλὰ τὰ ἔργα των, καλὰ ἢ κακὰ, ἦσαν καλλιτεχνικὰ προσπάθειαι, προήρχοντο ἀπὸ ἐσωτερικὴν ἀνάγκην, ἢ ἤθελεν μὲ αὐτὰ νὰ δοκιμασθοῦν. Τὰ περισσότερα ἦσαν μέτρια, πεζότητες ψυχρὰς ἀντιγραφῆς κομματιῶν τῆς φύσεως, πορτραῖτα τεχνικῆς ἐκτελέσεως, ἀλλ' ἄψυχα. Οἱ ζωγράφοι ὁμοῦ ἐκεῖνοι ἐπίστευαν εἰς τὰ ἔργα των. Διότι παράγονται δυστυχῶς καὶ ἔργα, εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ὁποίων δὲν πιστεύουν οὔτε ἐκεῖνοι ποὺ τὰ κατασκευάζουν. Εἶνε τὰ ἔργα ποὺ γίνονται διὰ νὰ παληθοῦν, σωρὸς διὰ νὰ γεμίσουν αἱ ἀπαιτητικαὶ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν αἰθούσας τῶν διαφημιστικῶν ἐταιρειῶν, κατάλληλα διὰ τὰ ἀκαλλιέργητα αἰσθητήρια τῶν ὀφθαλμῶν, ἀποστρεβλίζοντα τὸ ἐμβρυῶδες καλλιτεχνικὸν αἶσθημα τοῦ κοινῶ. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα ἔχουν παραχθῆ καὶ ἐκτεθῆ καὶ ἀκριβοπωληθῆ κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν πάρα πολλά, ὥστε αἱ ἐκθέσεις νὰ εἶνε ἀλληλοδιάδοχοι καὶ τὸ ὄλον ποσὸν τῆς καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ τόπου ν' ἀνέρχεται — ἂν συμβουλευθῶμεν τοὺς ἀριθμοὺς τῶν καταλόγων τῶν ἐκθέσεων τοῦ ἔτους τούτου — εἰς τρεῖς περίπου χιλιάδας πινάκων. Τὸ Σαλόν, ὅπου κινεῖται ἡ καλλιτεχνικὴ ζωὴ μᾶς Γαλλίας, δὲν πιστεύω νὰ ὑπερφηανεῖται διὰ μεγαλείτερον ποσόν.

Πάρτε ἀναπνοήν, κύριοι, καὶ μετρήσατε ἐκθέσεις. Μποκατσιάμπη, Γαλλινῶ, Κογεβίνα, Φύρστ, Χρηστοφῆ, Μαγιάση, Μαλέα, Ὁθωναίου, Λασκαρίδη, Γαλογεροπούλου, Βικάνου, Ροδοκανάκη. Ὁ ζωγράφος τοῦ ὁποίου τυχὸν δὲν ἀνέφερα τὸ ὄνομα ἄς μὲ συγχωρήσῃ. Δὲν ἐνθυμῆται κανεὶς ἀπὸ μνήμης τὸν κατάλογον ἑνὸς λόγου. Δὲν θέλω νὰ λυπήσω τοὺς ἀναφερομένους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἔχουν κερδίσει τὸν τίτλον τοῦ καλλιτέχνου ὄχι ἄνευ λόγου. Θὰ μπορούσε ὅμως νὰ ἐνθυμηθῆ κανεὶς ἐκ τοῦ προχείρου ἀκόμη καὶ πε-

ρισσοτέρους ἂν ἐξέθεταν ἔργα ἐπιλογῆς εἰς μίαν καὶ μόνην ἐκθεσιν ἢ τὸ πολὺ εἰς δύο. Ἀλλὰ τοὺς περισσοτέρους ἐκ τούτων τοὺς κατέπε τὸ ποσόν. Πολὺ φυσικά. Δὲν ἐπεζήτησαν νὰ ἐκδηλώσουν τὴν τέχνην των. Ἐκαμαν πίνακας πρὸς πώλησιν. Καὶ ἀντὶ νὰ παραστῶμεν εἰς τὴν ἐξέλιξιν των, εἶδομεν μίαν χαλάρωσιν τοῦ ἔργου τῶν προερχομένην ἀπὸ ἐντελῶς ἀντικαλλιτεχνικὰ ἐλατήρια.

Ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς ἐκθέσεις μόλις κατορθῶνει κανεὶς νὰ σημειώσῃ τὴν συνεχιζομένην μὲ τὴν ἰδίαν πίστιν εἰς τὴν τέχνην ἐργασίαν τοῦ κ. Μαλέα, πέντε πίνακας τοῦ κ. Φύρστ ποὺ δείχνουν καλλιτεχνικὴν ἰδιοσυγκρασίαν, ἕνα ἐνδιαφέρον σκίτσο καὶ δύο τοπεῖα τοῦ κ. Λύτρα—ἐλληνογαλλικὴ ἐκθεσις—ἕνα ἀριθμὸν ἔργων τῆς δος Σοφίας Λασκαρίδη ποὺ δείχνουν ὅτι τὴν ψυχὴν της δὲν ἔπαυσε νὰ τὴν φωτίζῃ ἕνα καλλιτεχνικὸν ἰδεῶδες, τέσσαρα ἴσως κομμάτια τοῦ κ. Ὁθωναίου καὶ τὸ λίαν ἐνδιαφέρον ἔργον τῶν 60 μικρῶν πινάκων ποὺ παρουσιάζει ὁ κ. Παῦλος Ροδοκανάκης εἰς τὴν συνεχιζομένην ἐκθεσιν τῆς αἰθούσης τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου». Πέραν τούτων ὑπάρχει βιομηχανία, παράδοσις τῆς τέχνης εἰς τὸ ἐμπόριον, πτώσις. Τὸ φαινόμενον εἶνε θλιβερόν. Καὶ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ μὲ τὴν ἀπλήν καὶ κοινὴν φράσιν: Διαφθορὰ τῆς τέχνης διὸ τὸ χρῆμα.

Πιθανὸν τὸ ἀνοιγμα μιᾶς διαρκοῦς ἐκθέσεως δι' ὅλους τοὺς ζωγράφους νὰ ἐμετρίαζε τὴν τάσιν αὐτὴν τῆς βιομηχανοποιήσεως τῆς τέχνης, τὴν ὁποῖαν ὑποβοηθεῖ τὸ σύστημα τῶν μεμονωμένων ἐκθέσεων. Οἱ ζωγράφοι δικαιολογοῦνται ὅτι δὲν ἔχουν ποῦ νὰ παρουσιάσουν τὰ ἔργα των καὶ ὅτι ἄνευ ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ τοιούτων δὲν τοὺς παρέχουν τὰς αἰθούσας των αἱ διαφημιστικαὶ ἐταιρεῖαι. Ἡ διαρκὴς ἐκθεσις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν θὰ ἐπέτρεπε τόσον σωρὸν χρωματικῶν μουσαμάδων, θὰ ἐλειτούργει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐπιλογῆς περιοδικῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ τότε θὰ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνοίξῃ ἐκθεσις ὅπως ἡ τοῦ κ. Ν. Καλογεροπούλου, ἢ ὄχι ἀπλῶς ἀσήμαντος καὶ ἀναξία πάσης μείας, ἀλλὰ προσβάλλουσα διὰ τῆς ἀντικαλλιτεχνικῆς ὑπάρξεώς της ἀθηναϊκὰ χρονικὰ εἰς καιροὺς καθ' οὓς ἕνας Παρθένος ἔχει καταδικασθῆ εἰς ἀπουσίαν ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως. Καὶ τότε ἡ ἐκθεσις τοῦ κ. Παύλου Ροδοκανάκη, ἡ φανερόνουςα ἕνα νέον μὲ ζωηρὰν τὴν φλόγα τοῦ τάλαντου καὶ μὲ ἰσχυρὰν καλλιτεχνικὴν ἰδιοσυγκρασίαν, δὲν θὰ περνοῦσε ἀπαράτητος ὅπως κινδυνεύει νὰ περάσῃ, μὲ ἐπισκεπτάς μόνον ὀλίγους παρεπιδημοῦντας ξένους ἱκανοὺς ν' ἀνακαλύπτουν τὰ καλλιτεχνικὰ ἀντρα, καὶ ἀγνοημένη ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἐπισιμότητα τῶν ὑπουργικῶν αὐτοκινήτων, τῶν ὁποίων αἱ σειρήνες ἤχησαν ἐν τούτοις ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς ἐκθέσεως Καλογεροπούλου.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

“ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ,”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΔΡ. 18.087.700

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ, 14.—

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΑΡΙΘ. $\frac{12-24}{15-59}$

ΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ατμόπλοιον «ΩΡΙΩΝ»	D.W. 5.300	Ατμόπλοιον «ΕΛΕΝΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ»	D.W. 4.000
Ατμόπλοιον «ΠΛΑΤΑΙΑΙ»	D.W. 5.300	Ατμόπλοιον «ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ»	D.W. 1.200
Ατμόπλοιον «ΜΑΡΟΥΔΙΩ ΠΓΓΛΕΣΗ»	D.W. 4.500	Ατμόπλοιον «ΛΕΡΟΣ»	D.W. 500
Ατμόπλοιον «ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ»	D.W. 4.200	Ατμόπλοιον «ΙΣΜΗΝΗ»	D.W. 400
Ατμόπλοιον «ΖΑΝΝΟΣ ΣΙΦΝΑΙΟΣ»	D.W. 4.000		

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ι. Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ.

ΕΜΜ. ΤΣΙΡΟΠΙΝΑΣ, Αντιπρόεδρος	Γ. ΨΙΑΚΗΣ,	Σύμβουλος
ΠΑΡΙΣ Ι. ΡΟΥΣΣΟΣ, Διευθύνων Σύμβουλος	Γ. ΓΡΕΓΟΣ,	»
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΡΙΝΟΣ, Σύμβουλος	ΔΗΜ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ	»
ΓΕΩΡΓ. Ι. ΡΟΥΣΣΟΣ,	ΘΕΟΔ. ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΟΣ	»

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Α. ΚΑΠΠΑΡΗΣ

ΠΙΝΕΤΕ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ - 1901 - ΤΟΥΛ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΤΡΑΦΕΙΟΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Π. ΣΦΗΚΑ

ΚΑΠΝΑ
ΣΙΓΑΡΕΤΑ

ΜΕΞΗ

ΣΤΟΑ ΜΕΛΑ ΑΡΙΘ. 12